

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam
134. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Csütörtök
1932. évi június 16

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységeken, ahol a kihordás nem posta útján történik, a kihordónak a kézbesítés díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utol 6 oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbízottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12.174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldalón elhelyezve 8 lej negyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendő!

A rendelet,

amely a választások tisztaságát akarja biztosítani, már megvan. Megvolt eddig is, minden választás előtt, de ez mintha kissé kategorikusabb lenne hangban és tartalomban egyaránt.

Igen, a hatósági részről jövő törvénytiprás valóban mindennél jobban anarchizálja a közállapotokat.

Ez a mondat különösen a fülünkbe robbant és bennünk maradt.

Ez az a mondat, amelyet nemcsak, mint kortesszólómat, hanem mint kormányprogramot is szeretnénk megvalósítva látni. Azt a költséget még kibírnánk és jó lenne, ha ezt táblákra nyomtatnák és a tudóvészlelmes propaganda mintájára, minden középületben kiszögeznék a falakra.

Ezt kellene naponta százszor elolvasatni minden hatósági közzeggel és aki nem tartja be, azzal levonatni a legkegyetlenebb konzekvenciáit.

Jó fogalmazásu, erős mondat ez. Igazság van benne, átfogó nagy igazság. Benne van az egész nagy lejtő, amelyen erkölcsileg és anyagilag lecsuszunk.

Az is szörnyű, hogy most ezt a mondatot egy választási kampány alkalmából le kellett írni. Hogy hosszú évek múltán ennek a figyelmeztetésnek még mindig jelentősége van, hogy kell, szükség van rá, ez a végzet, — mindnyájunk végzete.

És az, hogy szép csendesen még mindig meg lehet kérdezni: Vajjon komolyan veszik-e?

Mit csináljak a fiammal?

Mit csináljak a fiammal, aki most már túl esz az érettségen, — kérdi egy anya tőlünk. Illyenkor, minden esztendőben szó esik erről, pályaválasztási tanácsadók jelennek meg, útmutatások és felvilágosítások arról, hogy most tulszult az orvosi pálya és jobb, ha a fiatalember kereskedelmi, vagy ipari téren próbál érvényesülni.

— Mit csináljak a fiammal, — kérdezi egy anya tőlünk és hiába szeretnénk, nem tudunk a kérdésre válaszolni.

Nincs pálya, nincs lehetőség. Így is jöhetnek a kérdések, hogy mit csináljak az arammal, aki már négy éve munkanélküli, az apósommal, aki sok évi orvosi praxis után bármilyen kis fixért, bárminek elmenne. Mit csináljak a nagyapámmal, aki öt hónapja nem kapta meg kétezer lejes nyugdíját.

Mit csináljak? Mit csináljak? — ez a szörnyű kórus zeng az egész világon. Nem csak azok teszik fel, aki most startolnak, hanem azok is, akik már sokszor leértésgiztek.

Ehez emberek sokmilliók tömegei napraforgó módjára fordulnak a világ urai felé, a kik hol Genfben, hol Lausanneban, hol Párizsban ülnek össze egy kis tanácskozássra. A napraforgók még nézik őket, még várnak tőlük palamit, de már nagyon lankadó hittel és sorvadó reménnyel.

Most megint összeülnek és ezuttal Lausanne van a sor.

Mi ennek az aggódó anyának remegő kétségével ennel továbbitjuk és szerényen elhelyezük ennek a most kezdődő konferenciának asztalára.

Csak egy kérdés az egész, de benne van annak a legázolt embertömegnek egész keserűsége és kétségbeesése.

Erre a kérdésre egyszer már érdemben válaszoltunk.

Iskola Alapítvány

Paktum-megbeszélések a Magyar Párt és a kormánypárt között

Vajda magyarországi utazását egyelőre csak a budapesti román követség cáfolja

Bukarest, június 14.

Pillanatnyilag még a választási előkészületek zaját is elnyomta az a szenzációs hír, amely tegnap villámgyorsan futott végig két ország sajtóján, ma pedig már a külföldi lapok kommentálják nagy előszeretettel. Ez a hír Vajda miniszterelnök állítólagos budapesti látogatása, ami a választások kiírása után, tehát most, a legközelebbi napokban történne meg.

Tulajdonképpen a budapesti sajtóirodák röpitették először szét a román miniszterelnök állítólagos szándékát. Az egyik hétfői lap a bukaresti rádió vasárnap esti jelentése alapján közölte, hogy Vajda miniszterelnök a választások kiírása után Budapestre utazik, hogy Franciaország kívánságára közeledést keressen a dunai államok között. A lap közlése természetesen óriási szenzációt keltett s a hétfői magyarországi lapok már bőven kommentálták minden szempontból.

Természetesen felfigyeltek a román ellenzéki pártok is. Választások előtt minden ilyen híradás gyanús, mert propaganda célokat szolgálhat. Ebben a pillanatban még nem lehet megállapítani, hogy a bukaresti rádió, amely a hírt elindította, honnan szerezte az információját s milyen célkitűzésekkel indította utnak. Amennyi indok szól amellett a feltevés mellett, hogy nem minden célzatosság nélkül talán éppen kormánykörök ajzották fel az érdeklődést a miniszterelnök állítólagos szándékával, annyi indokot lehetne felhozni amellel is, hogy ellenzéki oldalról kortesfogásból fogták a különben is „magyarófilnek” keresztelt miniszterelnökre a budapesti látogatás tervét. A korteshadjárat során mindenestre kiderül, hogy kinek és milyen lehetőséget nyújt a Magyarország felé való közeledés gondolata.

Egyelőre még csak az előre látható cáfolat született meg. Különös érdekesség azonban, hogy nem itthon a miniszterelnökség cáfol, hanem a budapesti román követség. És a cáfolat nem százszázalékos tagadás. A budapesti román követség ugyanis Bukarestből kapott értesülései alapján annyit szögez le, hogy: „a hír valószínűtlensége mellett bizonyít az is, hogy a miniszterelnök a választások lezajlásáig nem hagyhatja el az országot.”

Vajda bizonyosan tud a budapesti cáfolatról s nem az ő tudta és beleegyezése nélkül fogalmazott ugy a budapesti román követség, hogy a „választások lezajlásáig...”. Akár kormánykörökből indult el tehát a budapesti látogatás híre, akár ellenzéki oldalról, Vajda ki akarja fogni belőle a hangulati lehetőségeket s egyelőre legalább nem cáfol kategorikusan. Kísérleti légkömbnek bizonyára jó ez a híreske is.

szotta a kormányt a nemzeti parasztpárt kezére.

Ez a nyilatkozat érdekes megvilágításba helyezi a liberális párt bizalmatlanságát Titulescuval szemben.

Egyébként Goldis beszélt Averescu marsallról is. Kijelentette, hogy a tábornoktól javasolt tervet az ellenzéki pártok összefogására és a választásoktól való tartózkodásra, jobban meg kellett volna

Goldis

na fontolnoki a pártoknak. Gyönyörű demonstráció lett volna és esetleg fölöslegessé tették volna vele a választásokat, amelyek rengeteg pénzbe kerülnek és teljesen elvadítják egymástól a szembekeverülő pártalakulatokat. A koncentráció lehetősége az előreláthatólag nagyon mérges választási harc után távolabb lesz, mint valaha is volt.

Itt említjük meg, hogy az Averescutól leszakadt Goga-féle pártfrakció rohamos bomlásnak indult. A Goga-hívek abban a meggyőződésben éltek, hogy Jorga után csak ők kerülhetnek kormányra. Vajda előretörése nagy és lesújtó meglepetés volt nekik. Elvesztették a bátorságukat is és azt követelték Gogától, hogy kössön választási paktumot, mert egyébként nem sok reményük lehet. Goga ellenállott a követelésnek, aminek aztán az lett az eredménye, hogy

Prie Octavian, a Goga-hívek kolozsvári vezéralakja az egész tagozattal együtt bejelentette kilépését és kéri a nemzeti parasztpártba való felvételét.

Kiugrott a Goga-hívek közül a híres pcesenyeleső, Lupas professzor is. Őt azonban a nemzeti parasztpárt nem hajlandó befogadni.

A Magyar Párt tárgyal a kormánypárttal

Kisebbségi körökben nagy feltűnést kelthet a Magyar Párt és a kormány között folyó paktumtárgyalások kérdésének a tisztázódása is. A bukaresti lapok egy része már napokkal ezelőtt azt jelentette, hogy Vajda megkötötte a választási pak-

Titulescu mégis csak tovább tárgyal

Politikai körökben megérdemelt feltűnést keltett az a híradás, hogy Titulescu a Vajda kormány megalakulásával nem fejezte még be a misszióját s azért tartózkodik még mindig az országban, mert tovább folytatja a koncentráció előkészítését. Emellett a föltevés mellett szól az is, hogy a választások eredményét a mai körülmények között igazán nem lehet előre látni s

egyáltalában nem lehet pártatlan dolognak tekinteni azt sem, ha a kormánytól beígért tiszta népakarat egyik politikai pártnak sem hozza meg az elhárító többséget.

Ebben az esetben újra kezdődik a belpolitikai válság, amit alkotmányos keretek között újra csak koncentrációval lehet megoldani.

A koncentráció útjának a további egyengetése tehát távolról sem fölösleges dolog s egyáltalában nem valószínűtlen, hogy Titulescu valóban ezért tartózkodik még mindig itthon. Azt a hírt, hogy Duca és Titulescu között ebben az irányban már létre is jött volna valami megállapodás, nemcsak a nyilatkozatok, hanem a tények is cáfolják. Viszont ellenőrizhe-

tően igaz az az értesülés, hogy hétfőn Titulescu újra találkozott Ducával, hosszas tanácskozás volt közöttük s a végén együtt ebédeltek. A tanácskozás anyagáról és eredményéről semmi ellenőrizhető nem szivárgott ki. Lapkommentárok szerint a liberálisok még mindig erőteljesen tiltakoznak a koncentráció ellen, mert azt vallják, hogy alkotmányosan most nekik kellett volna kormányzási megbízást kapniok. Titulescuban sem bíznak eléggé.

Goldis aradi megnyilatkozása

Goldis László, aki a nemzeti-pártot Averescu tábornokért hagyta cserben, érdekes nyilatkozatot tett Aradon. Mindezekelőtt kijelentette, hogy őt egyáltalában nem lepte meg az a tény, hogy a megbízást a nemzeti-parasztpárt, illetve Vajda kapta meg. Ő már rég tudja, hogy Titulescu a nemzeti-parasztpárt mellett érez, sőt azt is hiszi, hogy ez a nagy diplomata egyben meggyőződéses nemzeti parasztpárti is. Nem lehet tehát csodálkozni azon, hogy a koncentráció tervét olyan rövid időn belül elveti és szünteti meg.

tumot a Magyar Párttal. Ezt a hirt az erre legilletékesebb, Bethlen György gróf, a Magyar Párt elnöke cáfolta meg. A bukaresti lapok közölték a cáfolatot is. Paktum tehát még nincs. Tárgyalások azonban vannak. A Magyar Párt kolozsvári hivatalosa a pártelnök cáfoló nyilatkozatával egyidejű-

leg közli, hogy a pártvezetőség valóban kapott felhívást a paktumkötésre a kormánytól s ennek a felhívásnak az alapján meg is kezdődtek a tárgyalások. Ezek a tárgyalások most vannak folyamatban, de, hogy milyen eredménnyel végződnek, azt egyelőre nem lehet tudni.

A „Nemzeti Egység Blokkja”

Különös pikantériaként hat, hogy Jorga és Argetoianu, akik annyit veszekedtek egymással, amíg kormányon voltak s akik olyan feszült hangulatban váltak el, amikor megbuktak, most kezdik érteni egymást. Ugy Argetoianu, mint Jorga belátták, hogy külön-külön nem vehetik fel a választási harcot s azért arra a gondolatra jutottak, hogy most már igazán megcsinálják a „nemzeti egység blokkját”.

Vasárnap délelőtt Jorga és Argetoianu megbízottai már találkoztak és elvileg létre is jött közöttük a megegyezés.

Azóta állandóan tart közöttük a részletekre is kiterjedő megbeszélés. A végleges megállapodás 15-én jön létre közöttük. Támogatja a nemzeti egység blokkját Pop Valér is a maga erdélyi híveivel. Argetoianu reméli, hogy Garoflid agrárligáját is sikerül bevonni a tömörülésbe, aztán nincs még eldőlve véglegesen a cuzistákkal kötendő paktum ügye sem. A napokban lesz a Cuza-párt végrehajtó bizottságának a gyűlése Jasiban s ekkor dől el, hogy Cuza csakugyan nem tartja már hasznosnak a volt kormány levitézlett hatalmasságaival a barátkozást.

Vajda kihallgatáson volt a királynál

Hétfőn délből Vajda miniszterelnök kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt. A kiadott hivatalos jelentés szerint a miniszterelnök jelentést tett a királynak azokról a megoldásokról, amelyek segítségével a választási kormány biztosítani tudja a tisztviselők és nyugdíjasok kifizetését.

Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy kormánykörök erősen tagadják, mintha a pénzügyminisztériumban a nyugdíjak ellenőrzésével megbízott bizottság feladata az eddigi nyugdíjjarandóságok leszállítása volna. Hivatalos beállítás szerint a bizottság csak azoknál szállítja le a nyugdíjat, akik eddig a szabálytalanságok és törvénytelenések miatt többet vettek föl, mint amennyi járt volna.

Hivatalos cáfoló nyilatkozatot is adott ki a pénzügyminisztérium. E nyilatkozat szerint egyes lapok azt állítják, hogy a kormány a köztisztviselői fizetéseket és a nyugdíjakat csak az adóbehajtások fokozásával, a fizetések és a tisztviselői létszám leszállításával tudná biztosítani. Ez nem igaz. Igaz, hogy a kormány fokozni kívánja az adóbevételeket, az is igaz, elrendelte az álláshalmazsároló törvény végrehajtását, semmi sem igaz azonban a tisztviselői fizetések, vagy a tisztviselői létszám leszállításának a hírekből, mert a pénzügyminisztérium már megtalálta azokat a lehetőségeket, amelyek biztosítani fogják a fizetések rendes kiutalását.

MANIU: Erdély sorsa szorosan össze van kapcsolva a nemzeti parasztpárt sorsával

A nemzeti parasztpárt százas bizottságának kolozsvári ülése

Kolozsvár, június 14.

A nemzeti parasztpárt százas bizottsága kedden délelőtt ült össze tanácskozássra Kolozsváron, hogy a parlamenti választásokra a jelöléseket megejtse. A százas bizottság értekezletén Popovici Mihály elnök.

A délelőtti ülésen kizárólag a jelölések kérdésével foglalkozott a százas bizottság

s a jelölések egy részét el is végezte. Elhatározták, hogy Maniu Gyulát is jelölik, még pedig három megyében: Szamos-megyében, Alsó-fehér megyében és Ilfovban. Vajda Sándort két helyen: Szamos és Krassó-megyében. Pop Csicsó Istvánt Aradon, Hatieganu Emilt Kolozsváron, Bocu Szevért pedig Temesváron.

Délben 12 órakor a százas bizottság felbeszakította az értekezletet, amelynek résztvevői Maniu Gyula lakására mentek. Itten Popovici Mihály nagy beszédben üdvözlötte Maniut s arra kérte a párt nevében, hogy ismét vegyen részt a párt irányításában. A király ugyanis — mondotta beszédében — Popovici Mihály — meggyőződött arról, hogy csak alkotmányos uton lehet az országot kormányozni, viszont a nemzeti parasztpárt az alkotmányos kormányzást csak Maniu Gyula útján tudja elképzelni.

Maniu Gyula válaszában megköszönte pártbíveinek rokonszenvét és bizalmát. Kifejtette, hogy a nemzetiparasztpártban élt és benne is fog meghalni, mert

Erdély sorsa a nemzetiparasztpárt sorsával van szorosan összekapcsolva. Amíg ez a párt tartja kezében a gyeplőt,

addig Erdély érdekei jó kézben vannak letéve. Ezután politikai szerepéről beszélt Maniu. Rámutatott arra, hogy 1918-ig egyszerű közkatona volt a nemzeti pártnak s csak a forradalmi események sodorták magasabbra: a párt elnöki székébe majd a nagyszebeni Kormányzó Tanács elnökébe. Ma ismét egyszerű közkatona a pártnak. Az elnökségről azonban nem azért mondott le, mintha félreértés, vita, vagy harag lett volna közté és a párt között. De azt hitte, hogy visszavonulásával a párt érdekeit szolgálja. Egy év eseményei és tapasztalatai azt igazolták, hogy eljárása helyes volt. És nem hiszi, hogy most is különösebb szükség volna visszavonulására s ezért egyszerű közkatonaként kíván tovább is kitartani a pártban s annak jelenlegi elnöke, Mihalache mellett.

Maniu tehát szerényen, de határozottan elhárította magától a párt élére való visszajutás gesztusát. A százas bizottság jelölési közül egyedül az alsófehérmegyei jelölést fogadta el.

Jelölések

Nagyvárad, június 14.

A nagyváradi törvényszéken kedden délelőtt összesen hat jelölőlistát nyújtottak be a különböző politikai pártok. A jelölő listákon első helyen a következők neve áll az egyes politikai pártok részéről: Nemzeti parasztpárt: Crisan György, Georgisták: Zigre Miklós dr. Ó-liberálisok: Mosoiu tábornok. Dolgozók blokkja: Czeller Lajos. Lupu-párt: Apostol Zámfir.

A hatodik jelölőlistát egy egészen új politikai csoport adta be, amelynek listavezetője: Balogh Péter.

Érdekes, hogy Clintoc román lelkész, a Lupu-párt embere Váradszőlősen felkereste Szabó Sándort, a dolgozók blokkjának elnökét s választási paktumot ajánlott. Elterjedt hírek szerint a Lupu-párt bihari frakciója az egész megyében paktumot ajánlott fel a dolgozók blokkjának.

A Magyar Párt csak csütörtökön nyújtja be jelölőlistáját, amelynek élén nem Hegedüs Nándor dr. neve szerepel majd, hanem Gyöngyössy István volt vármegyei főjegyző.

Temesvár, június 14.

A temesvári politikai pártok is megmozdultak és megkezdették a jelölőlisták

beadását. Elsőnek a nemzeti parasztpárt adta be listáját, amelyen a kamarai választásokra Bocu Szevér dr. volt tartományi igazgató, a szenátusi választásokra pedig Sancu Sándor neve szerepel első helyen. A georgisták Coste Gyula dr. volt vármegyei prefektust jelölték. Az ó-liberálisok listavezetői Imbroane Avram dr. (kamarai) és Nistor Demeter (szenátus). A Lupu-párt bányászati frakciójának listavezetője Brudariu Adrian ügyvéd.

Itt említjük meg, hogy a polgármesterről állásra a nemzeti parasztpárt Stan Vidrighint fogja jelölni, ami különösen a vasutasok között nagy megütközést keltett, minthogy Vidrighin Cfr. vezérigazgatói minőségében nagyon népszerűtlennek tette magát alantásainak népes táborában. A vasutasok elkeseredése olyan nagy, hogy Stan Vidrighin jelölése miatt a parlamenti választásokon nem is akarják a nemzeti parasztpártra szavazni, mi keresztszámban 5000 szavazatot elvesztését jelenti.

Marosvásárhely, június 14.

A marosvásárhelyi törvényszéken a Goga-párt és az öreg liberálisok helyezték el eddig a jelölőlistájukat. A Goga-párt listavezetője Baciú Aurél dr. A liberálisok már szenátorokat is jelöltek. Eddig bejelentett képviselő-

jelöltjeik: Dumitru Gastan és Selegean Joan, szenátorjelöltjeik Russu esperes és Jonescu ügyvéd.

Brassóban kedden délelőtt a kormánypárt is letette a jelölőlistát, amelynek élén Voicu Nişescu miniszter neve áll.

★

— BRASSÓMEGYE MAGYARSÁGA KÉSZÜL A VÁLASZTÁSRA. Brassó megye magyarsága a helyzet komolyságának teljes ismeretével készül a közelgő kamarai választásra, hogy diadalra juttassa a Magyar Párt jelöltjét. A Magyar Párt Brassói Tagozatának kétszázas intézőbizottsága csütörtökön este 8 órakor tartja meg a román. kath. elemi iskola volt rajztermében jelölő gyűlést és delegálja azokat, akik a pénteken délelőtt a megyebeli közszéki tagozatok kiküldöttével együttesen eszközlik a végleges, illetve a megerősítés végett a párt központjához felterjesztendő jelölést. Kétségtelen, hogy a legmegérdemeltebb egyhangúsággal ezúttal is Szabó Béni mellett foglal állást az egész megye, mert Szabó Béni eddigi működése és munkája, teljes mértékben kiérdemelte a bizalmat és támogatást. A Brassói Tagozat elnöksége ezúton is felkéri a kétszázas intézőbizottság tagjait, szíveskedjenek a csütörtökön este 8 órakor megtartandó gyűlésen teljes számban megjelenni.

Anglia nem tér vissza az aranyalapra

Egyelőre nyugvó pontra jutott az ir kérdés

London, június 14.

Azok a tárgyalások, amelyek De Valera ir miniszterelnök és Thomas brit dominiumi miniszter között a két állam egymás-közi viszonyának a tisztázása végett folytak, kompromisszumra vezettek. E szerint a hűségkötés megtagadásából keletkezett konfliktust nyugodni hagyják a júliusban összeülő ottawai brit birodalmi konferencia befejezéséig, mert azon amúgy is napirendre kerül minden hasonló probléma. Az angol kormány egyébként hozzájárult ahhoz, hogy a birodalmi

konferencián Írország is az Empire teljesjogu tagállama gyanánt résztvegyen

Az alsóház hétfő délutáni ülésén Cool munkásvezér megnyugtató nyilatkozatot kért a kormánytól arra nézve, hogy nem tárgyal az aranystandardhoz való visszavonásról.

Neville Chamberlain kincstári kancellár erre kijelentette, hogy a kormány mindaddig nem tartja kívánatosnak az aranyfedezetre való visszatérést, míg a jelenlegi gazdasági és pénzügyi állapotok tartanak.

Mironescu azt üzenle...

Visszavonják az adóhaladékokat és az adófizetési könnyítéseket

Felülvizsgálják a protekciós kiutalásokat

Bukarest, június 14.

Mironescu pénzügyminiszter elrendelte, hogy az illetékes minisztériumi vezérigazgatóságok és pénzügyigazgatóságok

vonják vissza azokat az adó-haladékokat, vagy adó-fizetési könnyítéseket, amelyeket magánszemélyeknek és vállalatoknak nyújtottak, különösen ha ezek abban a helyzetben vannak, hogy kiegyenlíthetik az államkincstárral szemben fennálló tartozásaikat.

Ez a meglehetősen rugalmas meghatározás persze újból rengeteg önkényes megítélésre fog alkalmat adni, mert hiszen nem könnyű megállapítani, ki van ma tényleg olyan helyzetben, hogy fizethet, mint a — köles.

Ezzel a rendelkezésével egyidejűleg a pénzügyminiszter M. Paleologu vezértitkárral az élén bizottságot küldött ki ama visszaéléseknek a kivizsgálására, amelyeket a Jorga-rezsim ideje alatt a kiutalások körül elkövettek. Ezeket a visszaéléseket — amint emlékeztet — néhány hónappal ezelőtt Lupu a parlamentben is szövegette, de leleplezéseinek nem volt semmi foganatja s azóta is számos protekciósan folyósították megfelelő baksisért „ordin de plátá”-ja összegét, mialatt mások hiába próbálták pénzre váltatni fizetési meghagyásaikat.

Itt említjük meg, a Curenulnak azt a kormánykörökből szerzett értesülését, amely szerint Mironescu pénzügyminiszter a legközelebbi minisztertanácson javasolni fogja, hogy

az államháztartás súlyos helyzetére való tekintettel az alminiszterek, illetőleg államtitkárok mondjanak le fizetésükről.

Erős a gyanunk, hogy a dolog komolytalan s hogy minden bizonnyal kortesfogásról és választási porhintésről van szó.

Láttuk ugyanis a múltban, hogy mit jelentettek a „tiszteltbeli” és „fizetése len” bizalmi állások...

ABESSZINIA ÚJ FORRONGÁS ELŐTT

1916. óta fogságban tartották Lei Yassu ex-császárt, akit hívei most kiszabadítottak. Természetesen az excsászár kiszabadítása csak kezdete egy új belső villongásnak.

— Szerdától kezdve délből 1-től 3-ig este hét órakor zárnak az üzletek Brassóban. A brassói kereskedőtársulatok, miután hasztalanul fordultak az illetékes hatóságokhoz, hogy a nyári fürdőidény alatt záróárakat megfelelőképpen változtathassák meg, tegnap elhatározták, hogy holnaptól, szerdától kezdődőleg délből 1-től 3-ig tartanak zárva, este pedig hétkor huzzák le redőnyüket. Az élelmiszerüzletek egyórával tovább, este nyolcig maradnak nyitva. Vasár- és ünnepnapok előestéin az élelmiszerüzletek, kávéházak, a többiek nyolcórától zárulnak.

Mit akar Papen?

Feudális országokban nagy szerepe van a személyes kapcsolatoknak és a társadalmi összeköttetéseknek. Az ily országok államszerkezetében mindig megoan a hajlandóság, hogy a személyes kapcsolatok és a társadalmi presztizs jelentőségét tulbecsüljék.

Németországban most a feudális junkerek és az Uriklub tagjai kerültek kormányra. Ők is elsősorban társadalmi összeköttetésekkel szeretnék helyzetüket megjavítani. Neurath báró, az új külügyminiszter, eddig londoni követt volt, állítólag ott közszereletnek örvend, s ezért az új német kormány sajtója abban reménykedik, hogy eme kapcsolatok segítségével sikerülni fog az angol kormányt a német reakció részére megnyerni. Még nagyobb remények fűződnek az új kancellárnak, Papen urnak családi és társadalmi összeköttetéseihez. Az összes külföldi lapokban olvasható volt, hogy Papen felesége saarvidéki családból származik s ezen a révén francia, belga és luxemburgi rokonsága is van.

Papen nehézipari összeköttetései többet jelentenek ugyan, mint családi kapcsolatai, de abban a nagy világtörténelmi jelentőségű folyamatban, ami most Genf és Lausanne körül lejátszódik, az ily tényezők egyáltalában nem, vagy csak keveset számítanak.

A francia nacionalisták tüllozzák ugyan a német veszedelmet, de azért kétségtelen, hogy a militarista Németország tényleges veszélyt jelent Franciaországra nézve, már csak azért is, mert Németország lakossága nagyobb, nehé- és vegyipara sokkal fejlettebb, mint Franciaországé. Franciaország nem fél az olasz támadástól, ha Németországban a republikánusok vannak uralkodni, de amióta a császári generálisok vették kezükbe a kormányt, a német-olasz szövetség, amelyhez kellő időben Magyarország és Bulgária is csatlakozna, nem tartozik a lehetetlenségek közé. Abban hinni tehát, hogy a francia reakció a kormányra nyomást gyakoroljon, a német militaristák kormányának teendő engedmények érdekében, legalább is naivitás, eltekintve attól, hogy most már nem a rekációs pártok koalíciója van a kormányon, Tardieuval az élén, hanem a radikálisok, akiknek a léte, mint azt a legutóbbi kamarai szavazások is mutatták, a szocialisták állásfoglalásától függ.

Mit kíván a német tábornokok kormánya? Hogy Németország most és még sokáig nem fizethet reparációkat, ezt minden hitelező állam elismeri s Herriot programbeszéde is hangsúlyozta. Papen ur emberei ezzel nem elégednek meg, hanem azt követelik, hogy Franciaország, tekintet nélkül Németország pénzügyi helyzetére, már most és egyszerűs mindenkorra mondjon le minden kártérítésről, mert a generálisok kormányának hangzatos politikai sikerekre volna szüksége. Éppen ily okokból követeli a Papen-kormány, hogy Németország hadseregét és pedig jelentős mértékben szaporíthassa. Ez a létszámmelés arra is jó lenne, hogy a Hitler rohamcsapatait, amelyeknek az eltarása a nehéziparnak óriási összegbe kerül, be lehessen olvasztani a birodalmi hadseregbe.

El lehet-e hinni, hogy Franciaország, amely ugysis túlzottan fél a német veszedelemtől, hozzájáruljon a német hadsereg megerősítéséhez? Melyik párt? A baloldal, amely most többségben van? Minden eloi és gyakorlati ok megoan rá, hogy ezt a tervet necsak el-lenezze, hanem meg is akadályozza. A feudális urak társadalmi összeköttetései hatástanaknak fognak bizonyulni.

A temesvári nyugdíjasok kínos meglepetése

Temesvár, június 14.

A temesvári pénzügyigazgatóságon kedden délelőtti kezdették meg az 1000 lejnél alacsonyabb nyugdíjak kifizetését. Ez alkalommal a temesvári nyugdíjasokat is keserves meglepetés érte: azt közölték ugyanis velük, hogy bizonyos kategóriáknál a nyugdíjjarandóság 50 százalékát január elsejéig visszamenőleg levonják tőlük.

Ez a rendelkezés különösen a régi vasutas nyugdíjasokat érinti s az érdekeltekből természetesen leirhatatlan elkeseredést váltott ki.

Amig a nyugdíjasokkal ilyen könnyedén elbánik a pénzügyminisztérium, az adófizetéseken terén is megkezdődött újra a statárium. Ezúttal sokkal erőszakosabban és kiméletlenebbül, mint valaha. Az adóhivatali végrehajtók ugyanis sorra járták a temesvári iparosokat és adóhátrálékuk fejében foglalt kezdetek. Lefoglalták a szárazanyagokat, eszközöket, az üzem fenntartásához nélkülözhetetlen berendezéseket. A cipészknél lefoglalták a félkész cipőket, a nyersanyagokat, a javított cipőket; a szabóknál a szöveteket és a kiszabott ruhákat; a pékeknél még a lisztet is.

A temesvári iparosok szervezetei azonnal küldöttséget menesztettek Baran Coriolan dr. vármegyei prefektushoz, aki aztán közbenjárta a pénzügyigazgatóságnál. Ennek köszönhetően az adóstatárium legújabb áldozatai, hogy a munkához szükséges szárazanyagokat és műhelyberendezést mentesítették kegyesen a foglalás következményei alól.

Ősznél előbb nem vonják vissza a devizarendeleletet

Bizonyos könnyítéseket már most alkalmaznak

Kolozsvár, június 14

A Gyáriparosok Országos Szövetségének egy delegációja kereste fel tegnap Bukarestben Anghelcsut, a Banca Nationala kormányzóját, hogy a devizarendelet anomáliáit felpanaszolja. A delegáció kifejtette a bankkormányzó előtt, hogy Romániának egyáltalában nem volt szüksége a devizakorlátozásra és csupán presztizsokokból léptették életbe a korlátozásokat.

A delegáció kérte Anghelcsut, hogy a rendeletet vonja vissza.

Válaszában a bankkormányzó kijelentette, hogy

a rendelet visszavonásáról ősznél előbb nem lehet szó, már most is azonban bizonyos könnyítéseket fog bevezetni úgy a vételnél, mint az eladásnál.

Egyben közölte, hogy a csekkek díját száz lejről ötven lejre mérsékeli.

„A bíróság beigazoltnak látta a csendőrség brutalitását”

Egy évig ültek vizsgálati fogságban az ártatlanul meghurcolt vádlottak

Arad, június 14.

Az aradi törvényszék érdekes ügyben hozott ma ítéletet. Még a múlt évben történt, hogy az aradmegyei Seprő községben meggyilkolták Csiki Alexandra gazdag földbirtokosnőt. A nyomozás során a gyáva Petrán Simon hetvenéves béres két fia, Mihály és Todor ellen irányult, akiket a csendőrség letartóztatott. A vádlottak a csendőrség előtt beismerő vallomást tettek és ennek alapján közel egy évig ültek vizsgálati fogságban, míg végre tárgyalásra került az ügyük.

A bíróság előtt mindhárom vádlott visszavonta a vallomását, azzal az indoklással, hogy

a csendőrségen borzalmasan megkínóz-

ták őket és valósággal harapófogóval vették ki belőlük a beismerő vallomást.

Ezenkívül a csendőrség egy preparált korona-tanúval dolgozott, aki azonban a tárgyaláson szintén visszavonta terhelő vallomását.

A bíróság a tanúk kihallgatása után bebizonyítottak látta a csendőrség brutalitását és ezért mindhárom vádlottat felmentette a vád és annak következményei alól.

Most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy levonja-e a bíróság az ügy összes konzekvenciáit és az ügyészség megindítja-e hivatalból az eljárást a csendőrök ellen, akiknek törvénytelen eljárása bebizonyítást nyert.

Első rendelet:

El kell bocsátani a tíz évnél rövidebb idő óta szolgáló CFR alkalmazottakat

Amikor kisül, hogy ezek románok: Gyerünk a jól bevált nyelvvizsgálóval

Temesvár, június 14

Ha a CFR bölcssei elhatározzák, hogy spórolni fognak, akkor annak mindig kisebbségi alkalmazottak isszák meg a levét. A temesvári vasuti műhelyek főnökségéhez például rendelet érkezett, amely azt az utasítást tartalmazta, hogy

mindazokat a munkásokat, kik még nem szolgálnak 10 év óta, azonnal bocsássák el.

A temesvári műhelyfőnökség neki is látott a rendelet végrehajtásának s csak akkor derült ki, hogy amennyiben a vezérigazgatóság parancsát teljesítik, csupa román alkalmazottat tesznek utcára. Ennélfogva a rendeletet nem hajtották végre hanem új intézkedést kértek Bukarestből.

Minthogy román munkásokat a CFR kötelékéből nem lehet elbocsátani, viszont a vasutasok létszámát meg kell minden körülmények között tizedelni, maradtak a kisebbségi alkalmazottak.

Tehát jött az újabb utasítás, amely szerint a kisebbségi műhelyalkalmazottakat ismét nyelvvizsgálóra utasítják.

A vizsgákat meg is kezdték s csak természetesen, hogy a kisebbségi vasutasok közül alig néhányan fognak megfelelni ezen az újabb egzámenen. Ezúttal ismét körülbelül 100 kisebbségi vasutascsalád egzisztenciáját fenyegeti komoly veszedelem, annak a demokratikus és humanus felfogásnak legnagyobb dicsőségére, a mely a CFR tisztviselőpolitikáját szinte másfél évtizede jellemzi.

Saját felesége tette a legterhelőbb vallomást a gyergyóditrói gyilkos ellen

Tizenegy évi börtönt kap Márton Áron, aki cinkostársát elvette láb alól

Csikszereda, június 14.

A csikszeredai törvényszék többszöri elhalasztás után ma, kedden fejezte be a hírhedt gyergyóditrói gyilkosság bünygyi tárgyalását és hirdette ki az ítéletet az egész megyében félelmetes híréről közismert gyilkos, Márton Áron vállalkozó fölött.

Már az előző tárgyalásokon kiderült, hogy nem közönséges bűnügyről van szó. Az áldozat, Kerezi Lajos munkanélküli mechanikus sem volt az ártatlan bárány és sajnálatra méltó áldozat, akinek a vakmerő gyilkosság utáni hangulat feltüntette. Nem azért kereszte fel a késő esti órákban Márton Áront,

hogy megdolgozott becsületes munkája bérért kérje meg tőle, hanem azért, mert régóta bűnös összeköttetésben állott a vádlottal, akinek ezen a gyilkosságon tul is sok minden terheli a lelkiismeretét. Igazi szövvényes bűnkomplexumra derült világossággá a nagy érdeklődéssel kísért törvényszéki tárgyalás folyamán. Kiderült, hogy

az áldozat cinkosa és bűntársa volt a vádlottnak.

Ismerte multját, régi csalásait, felbujtásait, tudta, hogy hol kiket és hogyan károsított meg s ezeket a cinkostársi titkokat értékesi-

teni akarta. Valószínű, hogy Márton Áron azért játszotta meg azon a végzetes éjszakán a részegséget, hogy ennek ürügye alatt kevesebb felelősséggel tesse el láb alól veszedelmesen sokat tudó cinkostársát, aki egyre a leleplezés veszedelmével fenyegette s akit tovább is fizetni már nem akart.

Az áldozat feleségének a tanuvallomása volt a legszenzációsabb. Benallotta, hogy férje tudott a ditrói adóhivatalnál elkövetett vakmerő lopásról is. Ebben a bűntényben is Márton Áron volt a felbujtó. Aztán tudott felbujtásra végrehajtott gyilkosságról és számos gyujtogatásról is. A gyilkosság estéjén is célozgatott arra, hogy Márton Áron keservesen megbánja, ha nem fizet.

A terhelő vallomásokkal szemben a védelem minden erőfeszítése hiábavaló volt. Az önvédelem látszatát iparkodott elfogadhatóvá tenni, de a koronatanú, aki jelen volt a gyilkosságnál, eskü alatt vallotta, hogy a halált okozó lövést semmiféle szóváltás nem előzte meg, sőt az áldozat nem is volt olyan közel a gyilkoshoz, hogy támadó szándéka lehetett volna. Fegyver, vagy ütőszerszám sem volt nála.

A vád és a védelem beszédeinek az elhangzása után a bíróság tanácskozára vonult vissza és rövidesen meghozta az ítéletet.

Bebizonyítottak vette a szándékos emberölést s ezért 11 évi sulyos börtönrre és politikai jogainak 10 évre való felfüggesztésére ítélte Márton Áront.

A védelem enyhítésért, a vád sulyosbbitásért felelbezt. És felelbezt az elítélt is:

— Nem tudom, miért ítéltek el. Engem nem lehet elítélni, mert én ártatlan vagyok.

Ezeknek a szavaknak a kíséretében jelentette be a felelbezt a szigorú ítélet ellen, amit azonban Csikmegye közönsége egyáltalában nem tart tulságosan szigorúnak.

Hathónapi fogházat kapott az a munkás, aki Alfonz királyt felpofozta

Marseille, június 14.

Hétfőn, 13-án, ítélkezett az itteni bíróság Gonzales Manzanares spanyol kikötői munkás fölött, aki, — mint tudvalevő, — május 13-án felpofozta XIII. Alfonz volt spanyol királyt. A bírósá az emigráns munkást 6 havi fogházra ítélte.

Ebből az alkalomból a lapok felemlitik, hogy Alfonzot egész életében valósággal üldözi a tizenhármasság, amennyiben 13-án született, a múlt év április 13-án vesztette el trónját, idén pedig május 13-án inzultálta forradalmár honfitársa, akit viszont tegnap, 13-án ítéltek el sulyosan ezért a tettéért.

Jugoszlávia nem engedi keresztül a romániai állatszallitmányokat

Temesvár, június 14.

A bánági állatkivétel egyetlen piaca hónapok óta Olaszország volt. A különböző állatszallitmányokat pedig Jugoszlávián keresztül irányították. Most aztán kínos meglepetés érte a bánági állatexportöröket, mint-hogy

a jugoszláv kormány rendeletet adott ki, a melynek értelmében Románia felől Jugoszláviába semmiféle állatszallitmányt nem engednek be, még tranzitó-forgalomban sem.

A bánági állatexportörök szindikátusa és az olasz bevásárlók bizottsága erre a sérelmes rendelkezésre a román kormányhoz fordul s kéri fogja, hogy diplomáciai uton kérjen orvoslást a két ország érdekeit sulyosan sértő intézkedés ellen.

A féltékeny férj gyilkos bosszuja

Budapest, június 14.

Megdöböntő bosszuállásban robbant ki ma egy féltékeny férj sokáig visszafojtott dühe.

Templom János tisztviselőt nemrégiben laképnl hagyta a felesége: született Csiky Kata. A tisztviselőt rendkívül bántotta felesége hütlenség s kedden reggel Gödöllőről, ahol mostanában lakik,

váratlanul megjelent az asszony Újvidék-utca 65 szám alatti lakásán, revolvert rántott és se szó, se beszéd, háromszor rálőtt.

Mind a három golyó talált s Templom egykori hitvesét haldokolva szállították kórházba.

Bosszumüve elkövetése után a tisztviselő elrohant a lakásból s mielőtt az összeverődött házbeliek lefoghatták volna, autótáriba vágta magát és elmenekült. A rendőrség üldözöbe vette, eddig azonban nem sikerült kézrekerítenie.

A magyar példa

I. A nemzeti jövedelmet fokozni nem lehet

Báró Korányi Frigyes, Magyarország pénzügyminisztere, nem jelentett be államesődöt, sem fizetéseket, csak annyit mondott, hogy amennyiben a lausannei konferencia Magyarországon nem segít, kénytelen lesz az ország egyoldalú intézkedéseket tenni. Addig, amíg a gorombaságokat virágnymen mondják, a gorombaságok nem is gorombaságok.

A diplomáciának és a politikának megvan a maga különös hangzása és egyéni zamatú virágnymen, amelyen olvasni annak, akihez adresszálják, tudni kell.

Magyarország ez alkalommal ezt az ékes mondatot a külföldnek adresszálta. És a külföld bizonyára meg is értette. Ha akarta, megértette.

Bennünket a kérdés a saját magunk következtelenségének veszélyeztettségén annyiban érdekel, hogy hasonló sors vár reánk is, mint amilyen most Magyarországon bekövetkezett. Románia Magyarországnál is súlyosabb helyzetben van. Magyarországot súlyos helyzetbe főként az sodorta, hogy kifejezetten agrár-állam, bennünket nehéz helyzetünkbe az vitt, hogy mi még kifejezetten agrár-állam vagyunk. Magyarország a háború befejezésének első napja óta olyan elanall iparosodik, hogy ma már az ipar nemzeti-jövedelme elérte az agrárius termelésének összértékét, ezzel szemben mi nálunk még mindig az agrár-termelés értéke a domináns és mögötte az ipari termelés értéke messze elmarad.

Magyarország pénzügyi tragédiáját egyrészt az okozta, hogy feleslegesen és ok nélkül költöttek. A Bethlen-rezim nem sajnálta a pénzt. Nem gondolt a jövőre, csak azt a jelent nézte, amelyben az állam polgárai megélni nem tudnak, tehát részükre, hogy élhessenek, munkalehetőségeket kell teremteni. 1924-ben a Népszövetség megállapította, hogy Magyarország, ha jól akar gazdálkodni, legfeljebb 525 millió pengő költségvetéssel dolgozhat, de ennek ellenére is az ország egészen az egymilliárd pengő költségvetésig felmerészkedett. 1929-30-ban mutatkozott az első deficit, 30-31-ben a második és ma már hiába resztrigálták a költségvetést 850, majd 800 millió pengőre, ennek a költségvetésnek sincs meg a fedezete, mert a nemzeti jövedelem még erre a költségvetésre sem ad fedezetet.

E tekintetben Magyarország és Románia költségvetési helyzete teljesen egyező. Románia dolgozott már 36 milliárdos költségvetéssel és az akkor sem bírta, most 24 milliárdos költségvetéssel dolgozik és most sem bírja a huszonnégy milliárdot sem. Mindig, ha a költségvetés utól akarja érni az ország lakosságának teherbíró képességét, az ország teherbíró képessége tovább visszafelé fordul, éppen úgy, akár csak a másik agrár-államban, Magyarországon, ahol a leszállított költségvetés idejére a nemzeti jövedelem még jobban megcsappan.

Az agrár-államoknak ma egy a végzetük. Az agrár-árak nap-nap mellett és rohamosan esnek. Magyarország nemzeti jövedelmét éveken ezelőtti évi ötmilliárd pengőre becsülték, 1931-ben ez a nemzeti jövedelem a legoptimistább becslés szerint sem volt már több, mint háromszélmilliárd. Ami nagyon érthető is. A buza ára 1927-ben még 30-34, 1928-ban már csak 24-29, 1930-ban 24-25 pengő körül mozgott, míg 1931-ben leszállt egészen a 10-13 pengős nivóra. Ilyen körülmények között nem csoda, ha a nemzeti jövedelem harminc százalékkal csökkent, tekintettel arra hogy Magyarország agrár-foglalkozásu-lakossága a népességnek majdnem hatvan százalékát teszi ki. És végig az összes agrár-árakban ilyen az áresés. Az 1928. évi agrár-indexszel szemben, amely még 131-et mutatott, a mai agrárindex 80-ra zuhant alá.

A dunai agrár-államoknak, így tehát Romániának is, a maga speciális pénzügyi nyomorúságát ott kell keresnie, hogy míg a lakosság jövedelme, tekintettel arra, hogy ez a lakosság legnagyobb részét agrárius, évről-évre csappan, addig a költségvetése nem igen esik és ha igen, soha sem abban a mértékben, amelyben az agrár-index parancsolja, hanem csak abban a mértékben, amelyben az államhatalom kormányzati „bölcse” a kiadások végösszegét mérsékelni kezdesedik.

Ezt a katasztrofális és ellentétes irányú gazdálkodást csak abban az esetben lehetne deficitmentessé tenni, ha az agrárius többet termelhetne és ha termelésének mennyiségét a világpiacokon el is tudná helyezni. Sokat kellene tehát termelni és mindent el kellene adni, hogy az agrár-államok nagyobb nemze-

Három évi fegyházra ítélték Hitler rágalmazóját

A bíróság jól megvédte a náci-vezér reputációját

München, június 14.

Beszámoltunk arról a perről, amelynek vádlottja Abel német író volt, aki azt a kijelentést tette egy nyilvános bírósági tárgyaláson, hogy tanuja volt annak, a mikor Hitler egy külföldi állam megbízottjától pénzt vett át. Abel erre az állítására akkor meg is esküdött. A náci-vezér rágalmazásért beperelte Ábelt és a most folyó tárgyaláson elismerte, hogy kapott pénzt külföldről, de nem külföldi államtól, hanem a külföldön élő németek-

től.

A bíróság ma hirdette ki az ítéletet és Ábelt feltűnően súlyos büntetéssel sújtotta.

A náci-vezér rágalmazója nem kevesebb, mint háromévi fegyházat kapott, ezenkívül hétévre felfüggesztették politikai jogait.

Ábelnek pecche volt, hogy a Brüning-kormány lemondása után került sor ítélet kihirdetésére. Ugyálszik, egyre veszélyesebb lesz Hitlerrel kikezdeni.

A Matuska-rejtély megoldás előtt

Az orvosok nem tartják elmebetegnek a tömeggyilkost

Bécs, június 14.

Holnap, 15-én kezdődik itt, Bécsben, Matuska Szilveszternek, a magyar Haarmannnak, a magyar Kürtennek, a

— legfantasztikusabb kékszakáll fajták egyikeként bünpöre. Kétségtelen, hogy nem normális ember. A rossz ösztönök vijj-jogó, perzselő és pusztító légiója került valami furcsa hisztéria folytán a felszínre ebben az emberben. Azonban a törvényszéki orvosok igen helyesen, megállapították, hogy nem beszámíthatatlan elmebeteg. Hogy mi volt hát lesből gyilkoló cselekedeteinek oka, erre az ügyész választ adni nem tud. Ez modern lélekbuvárokna való feladat. Kikutatni, hogy a természetben, tehát az emberi lélekben is, a fenntartó, építő, jóra való erők mellett, mindenütt, egyenlő közömbösséggel jelenlévő pusztító, romboló erők hogyan szabadulnak föl egy emberi lélek aljában, ha a közönségesen hisztériának nevezett lélekállapot lerombolja a korlátokat, amelyeket az emberi együttélés, a társadalom, évezredek óta, törvényszerűen rakott.

Az osztrák bíróság csak az osztrák terület-

ten elkövetett ansbachi merényletért vonja kérdőre Matuskát, aztán, mint magyar állampolgárt, kiadja Budapestre, ahol ugy Biatorbágyért, mint a németországi Jüterborg mellett volt merényletért folytatják le ellene a tárgyalást. Az osztrák vizsgálat, a magyar hatóságok segítségével kikutatta a biatorbágyi tömeggyilkosságot is, de annak politikai hátterével persze nem törődött. Sőt, a vádirat különös buzgósággal hangsúlyozza, hogy Matuskának büntársai nem voltak, sőt azt is, hogy a tette senki sem bujtotta föl.

BIATORBAGY

1931. szeptember 13-án a Keleti pályaudvarról indult bécsi gyors fél 12 órakor éjjel lezuhan a viaduktról, 25 méter mélységbe. Harminckét ember meghalt, sokan megsebesültek. Rögtön megállapították, hogy a sineket, mikor a vonat átrobogatott, fölrobbantották. A közelben egy cementállványon egy cédulát találtak, amelyen ez állt: „Munkások, nincsen jogotok! Hát majd kiharcoljuk a kapitalistáktól. Minden hónapban hallani fogtok rólunk, mert elvtársaink mindenütt ott vannak. Nincs munkaalkalom, majd szerzünk. Mindent a kapitalisták fognak megfizetni. Ne féljete, a benzint nem fog el. A fordító.”

Magyarországon az esemény hatása alatt kihirdették az ostromállapotot, amely még ma is fennáll, amelynek következtében számtalan kivégzés történt és a közszabadságot korlátozták.

Matuska a helyszínen

Mindjárt ott a helyszínen föltűnt Matuska Szilveszter. A lezuhanó vagonok közt, a halott és haldokló emberek közt tett-vett; azt állította, hogy ő is a vonaton volt és csak isteni csodának köszönheti megmenekülését. Az arcan véres seb is volt, az ingével kötözte be. Utóbb bevallotta, hogy ezt a sebet ő maga csinálta magának.

A magyar hatóságok csakhamar Matuskában találták meg a leggyanúsabb gyanúsát. Matuska azonban bécsi lakos volt, a bécsi rendőrség hallgatta ki és kiderült, hogy Matuska jómódú kispolgár, sőt rendkívül vallásos ember...

Első kihallgatásakor, október 7-én, tagadt. Közben azonban felesége bemondási rendkívül terhelően hangzottak és október 11-én bevallotta tettét. Egyelőre csak ennyit mondott:

— Nem bántam meg, amit tettem. Igenis, én tettem. Azt akartam, hogy mindenki egyenlő legyen, mindenkinek legyen mit ennie, ne legyenek többé kommunisták, szocialisták és keresztényszocialisták. Azonban tévedés történt. Egy hang azt sugta nekem, hogy nem

gyorsvonatnak, hanem tehervonatnak kell jönnie.

A vizsgálat csakugyan megállapította, hogy a merénylet idejében, menetrendszerűen egy tehervonatnak kellett volna a biatorbágyi viadukton keresztül mennie. A tehervonatnak azonban késése volt, megállították tehát és a gyorsvonatot iktatták közbe.

„Ezen az első vallomásán Matuska még azt jelentette ki, többet nem mondhat, csak másnap, 12-én, „mert akkor jár le a harminc nap, addig nem beszélhet, különben a felesége meghal.” Ez a kijelentése akkor teljes hóbotnak hangzott. Későbbi vallomásaiból azonban kiderült, mit értett ezalatt. Valami titkos, vallásos és spiritisztá társaságról regélt, amelynek Berlinben tagja lett és amelynek tüléseinek ezekre a merényletekre megbízásokat kapott. Ezeken a titkos összejöveteleken okmányokat kellett aláírni, amelyek szerint a merényletek után harminc napig, még a legnagyobb kínzások alatt sem szabad a dologról semmit elárulni, különben családjukat kiirtják... Hogy ebből mennyi a fantázia, mennyi a hazugság és szimulálás és talán egy szemernyi valóság is, azt nem sikerült megállapítani.

A magyar hatóságok erősködtek, hogy Matuska kommunista. A bécsi Arbeiter Zeitung azonban ekkor egy fotográfiát közölt, amelyen Matuska a fehérterror idején, különmenyi tiszték társaságában, egy vidám lümpoláson van főlve. A Berliner Zeitung am Mittag pedig tudósítást közölt róla, hogy Matuska főhadnagy, a Babarczy-különítmény tagja ellen 1920-ban tárgyalás folyt le, mert egy munkás-lakótelepbe gépfegyverrel lövett be és sokan holtan maradtak. A Magyar Távirati Hivatal cáfolatot adott ki: az egy más Matuska volt, az ma is városi hivatalnok Pesten. A pesti rendőrség pedig hivatalosan kiadta, hogy a mi Matuskánk az októberi forradalom óta 1923-ig nem volt Budapesten.

Az osztrák vizsgálóbíró adatai szerint Matuska Szilveszter 40 éves, Csantavéren született budapesti illetőségű, de a háború után Jugoszláviába optált, jugoszláv állampolgár volt. Szülei rendkívül vallásosak voltak, ő is, felesége is. A jezsuita Kalocsán végezte, a jámbor papucskészítő fia, a tanítóképzőt, 1913-ban már tanító volt, de bevonult önkéntesnek. A háboruban főhadnagyságig vitte, aztán leszerelt és Csantavéren jugoszláv állami tanító lett. Közben fűszerüzlete is volt. És Matuska Szilveszter egyszerre csak birtokot vásárolt, még pedig Magyarországon, Mezőtúron. Százötven holdat. De később egyenesen meggazdagodik. Három nagy házat vesz Budapesten. És egyszerre csak, 1923-ban Budapesten van és magyar állampolgár.

Aztán jönnek üzleti karrierjének részletei, Bécsbe költözik 1927-ben és elveszti vagyona nagyrészét. Birtokokat bérel 1930-ban és 31-ben, de, mint kiderül, csak azért, hogy kőbányákhoz és egyéb célokra robbantószerkezhez juthasson. 1931. szeptember 3-án Pestre utazik. Azt mondja, üzleti utra. De minden nap más hotelben száll, minden éjjel más nőkel, közben hazamegy Bécsbe, megint Pestre.

Szeptember 7-én a Keleti pályaudvarról Nagytéténybe utazik. Azt mondja, Ausztriában disznóhizlalót akar berendezni, tanulmányozni akarta a tényleti disznóhizlalótelepet. De kiderült, hogy erről szó sem volt, nem is volt pénze vállalkozásra, nem is gondolt rá. Különben is, délután érkezett Nagytétényre, megszállt abban a szállóban, amely a hízaló irodája mellett van, másnap reggel meg vizs-szaútaozott Pestre.

Mit keresett Nagytétényben?

1931. augusztusában történt a jüterborgi merénylet, amelyet robbantással csinált, úgy, mint egy hónappal később Biatorbágyánál. 109 ember megsebesült, de halott nem volt. Már áprilisban is megpróbálta ugyanott, de akkor csütörtököt mondott a dolog.

1931. január 30-án követte el az ansbachi merényletet Ausztriában, amiért a bécsi törvényszék most kérdőre fogja vonni. Egy vasdorogot csavart a sinekre, a vonat éjjel 11-kor kisiklott, emberben azonban nem esett kár. Már január elején megcsinálta ugyanazt, ugyanazon a helyen, de akkor egy vasutas észrevette a vasdarabot és figyelmeztette a mozdonyvezetőt. Akkor a hatóság eltilkolt a dolgot és nem indítottak volt vizsgálatot.

Érdekes, hogy mikor már minden cselekedetét bevallotta és már az ansbachi merényletet is jóformán rábizonyították, ezt az ausztriai tettét, a legnagyobb konokul tagadta és csak akkor vallotta be, amikor azt remélhette, ki is kötötte, hogy a feleségének juttatják a nyomravezetőnek járó jutalmat.

—1.

Tíz év alatt fizethetik hátralékaikat Magyarországon a földreformos gazdák

Budapest, június 14

A hivatalos lap mai számában megjelent a földreform során földhöz jutottak megsegítéséről szóló rendelet.

A rendelet szerint az 1931 végéig mutatkozó hátralékot mindenki tíz év alatt kamatmentesen kifizetheti.

A hadiárva, özvegyek, akik három holdnál kisebb földet kaptak, huszonöt százalékos kedvezményben részesülnek.

Halász Sándor

Szerdán este féltizkor

Neményi Lili, Kis Manyi, Ihász Aladár, Putnik Bálint, Tompa Béla, Selmei Mihály felléptével.

Legdrágább helyár 65 lej.

az Astrában

„PILLANGÓ”

OPERETTE

Legdrágább helyár 65 lej.

Szerdán este féltizkor

Neményi Lili, Kis Manyi, Ihász Aladár, Putnik Bálint, Tompa Béla, Selmei Mihály felléptével.

Egy francia nő, aki nehezen várja Hitlert

Kellett, hogy jöjjön már Adolf, mert különben teljesen elzúllt volna Európa a demokrácia mocsarában.

Ezt nem egy horogkereszt politikusa, hanem egy, saját kis palotájában lakó, híres francia féltőlági hölgy jelentette ki. Igaz, hogy a német államok, Németország katonai és szociáldemokratái, de az összes demokratikus államok ellenkező véleményen vannak Adolf szerepének jelentőségéről illetőleg, nem érdektelen tudomást szerezni róla, hogyan indokolta a francia kokott a demokráciáról alkotott lesújtó véleményét.

— Nem a gazdasági krízis, — mondja nagysága, — hanem a demokrácia tette tönkre a mi életünket. Mert ma, kérem a mi szépségünk, a mi művészetünk értéke devalválódott. A demokrácia megszüntette a régi jó polgári erkölcsöket, amelyeknek mi egész tenciánkat köszönhetjük. A demokrácia kis hivatalnokokat csinált a régi előkelőségekből, nivellálta a vagyonokat, felosztotta a nagybirtokokat, üzemi tanácsokkal ellenőrizteti a gyárigazgatókat és szabályozza a bankigazgatók fizetését. Hol van, hol lehet most egy demokráciában olyan ur, aki nekem kastélyt, autót, hermelin-köpenyt vásárolhatna és évenként félmillió frankot költhetne rám?

— De ha még volnának is nagy vagyonok, akkor se költenék rák a pénz, mert a demokrácia következtében fölöslegessé lettünk. A polgári asszonyok viselkedése, egész életmódja, új berendezkedése megszüntette azt a vonzalmat misztikumot, mely a férfiakat a mi karjainkba hajtotta. A régi, tisztességes polgári nő barchent alszoknyát hordott, bűnnek tartotta a természeti hibák korrekcióját. Ez a mi privilégiumunk volt. Ugyanúgy a mi privilégiumunk volt a mindennapi fürdés is. Szegény és gyalázat: ma ők tisztábbak, mint mi.

— Hol tartunk kérem most? A polgári asszony gimnasztikázik, hogy megőrizzze alakját. Akárhonnan jelenik meg, éppen olyan ápolat, illatos, szép, mint amilyenek mi vagyunk. Hogy a demokrácia kitermelte az átkozott műveltséget, ez lett a legnagyobb csapás, mert a polgári asszonyok épp olyan elegánsak lehetnek, mint mi. De nemcsak felül, hanem fehérműnkben is utánoznak, mert rájöttek, hogy a finom, légies desszu milyen izgató hatással van a férfiakra. Melyik férfi hajlandó a népkonyhában ebédelni, ahol nem lehet tudni, milyen népség jár, milyen betegséget lehet kapni, mikor otthon gusztusos, illatos, tiszta feltálatásban, biztonságban élvezheti a csemegét?

— Mondok valamit, ami meg fogja lepni: A nőcselédnek, a régi trambulik is kivesztek, hálá a maguk demokráciájának. Ők is tornáznak, ők is selyemkombinét hordanak, mert a selyem olcsóbb, mint a vászon, ők is fürdenek, ápolják magukat! Hát ez nem gyalázatoság? Hol vannak a régi boldog idők konyhaszaga, mitesszeres arcu, formátlan női, akiktől a pénzesemberek hozzánk menekültek üdülésre? Sehol. Most mindenki a maga jószaga nőjével üdül.

— A fiatalembereket hagyja. Azok soha nem számítottak. Aki fiatal, annak nincsen pénze. A fiatalok is elzúllt. Sportol vagy politizál. A fiatal tiszték, akik egyenruhájukkal és pénzükkal hoztak egy kis kellemes változást, hiszen gazdag, előkelő családok fiait voltak, — szintén kivesztek. A demokráciában a katonatiszt pontos kishivatalnok, fiatalon házasság, az olcsóbb és jobb házi-
koszt miatt.

— Nincsen más hátra, át kell vonulnunk Németországba, Adolfhoz. Ő a régi erkölcsöket visszaállítja, kipisztítja a demokráciát és minden olyan lesz, mint régen volt. Betölti a polgári nők gimnasztikáját, meg az arc-masszázsát, nem engedélyez nekik, csak heti egy fürdést és újra kötelezővé teszi a barchent alszoknyát. Lehet, hogy cugos cipőt is mutat nekik hordani, szegezett talppal, esetleg csapátkóval. A grófoknak, birtokosoknak, bankároknak, gyárigazgatóknak és tiszteknek lesz bőven pénzüik, nekünk gyöngyöletünk lesz.

— Nemcsak mi megyünk át Adolfhoz, hanem az összes többi, demokráciától megfertőzött országokban sanyargó kollégáim is odamennek. Adolf a mi emberünk, a mi egyetlen menedékünk, megváltónk. És ha meg tudják Amerikában, meg ahol még pénz-
es emberek vannak, hogy mi mind Adolfhoz menekültünk, akkor olyan idegenforgalom lesz Németországban, hogy Páris elmehe kol-
dálni és bezárhatja az összes éjszakai lokálokat. Adolf miértünk dolgozik, mi Adolfért dolgozunk.

(X)

„MAGYAR SZÓZAT LAUSANEHOZ!”

Lord Rothermere feltűnéstkeltő cikke a Daily Mailben

London, június 14.
A „Daily Mail” legutolsó száma feltűnéstkeltő vezércikket közöl lord Rothermere tollából. A cikknek ez a címe: „Magyar szózat Lasannehoz!” A bevezetésben

az utódállamok közül egy se tud megállni a maga lábán.

Még Csehszlovákiában is az tartja ideig-óráig az egyensúlyt, hogy Franciaország pénzügyileg a hóna alá nyult, en-

A lausannei palota

ahol most döntő fontosságú tanácskozások kezdődnek.

Rothermere lord elismeréssel emlékezik meg MacDonald miniszterelnök kéthetével ezelőtt tett nyilatkozatáról s örömmel állapítja meg abból, hogy MacDonald gyökeresen készen áll a fenyegető középeurópai helyzetet megoldani.

Lord Rothermere ezután megállapítja, hogy az Osztrák-Magyar Monarchiát hat államra darabolták fel, de ezek közül

nek ellenére is azonban a cseh költségvetés is deficitel dolgozik.

Lord Rothermere végül felszólítja MacDonaldot, hogy

Lausanneban törje át a hagyományos konferenciáztatás kereteit és követelje a békerevizitót, amely egyedüli alapja a gazdasági egyensulynak és a békének.

Egy kis meglepetés az erdélyi hadirokkantoknak

Nyugdíjleoperálás, amelynek eredményeképpen 2003=576 lejjel

Hatvan százalékos faragtak le az erdélyi hadirokkantak nyugdíjából

A brassói pénzügyigazgatóság nem merte végrehajtani a Nyugdíjpénztár rendeletét

Brassó, június 14.

A mai napon, június 14-én a brassói nyugdíjasok és hadirokkantak ismét felvonultak a pénzügyigazgatóság épülete elé. Abban a reményben, hogy végre pénzt fognak kapni. Hiszen a Vajda-kormány ígéretet tett arra, hogy nem követi gyászos emlékeztető elődjének nyomdokait és a föld alól is előkaparja a tisztviselő nyugdíjasok és rokkantak járandóságait. A májusit és a júniusit okvetlenül. A többitől majd gondoskodik a választások lezajlása után megalakuló új kormány és az isteni gondviselés!

Az ígéret elhangzott, a reménység megint kivirított az állam kenyerén élők szívében. De — amint ma reggel kiderült — a pénzügyigazgatóság pénztára ezuttal is üres volt és a nyugdíjjárandóságok fizetését most sem kezdték meg. A tömeg hiába várt.

Azaz még sem hiába.

Valami mégis történt. Természetesen a rokkantnyugdíjak körül, hiszen az erdélyi hadirokkantak már éveken keresztül harcoltak azért, hogy jogukat elismertesék és elérjenek annyit, hogy egyforma elbírálás alá vegyék a régi hadirokkantakkal. Azok tudniillik sokkal jobb helyzetben vannak, lévén nyugdíjuk háromszor-négyszer magasabb, mint az erdélyieké.

Miután a nyugdíjjárandóság kiutalása-

nak legfontosabb előfeltétele az, hogy az érdekelt nyugdíjas nyugdíjkegyesséjét előzőleg számfejtse a pénzügyigazgatóság nyugdíjosztályán, a rokkantak is felkeresték ezt az ügyosztályt a formalitások elvégzése érdekében. Itt tudták meg, hogy

az erdélyi rokkantak sorsában a kormányzati bölcsesség ismét változást hozott.

Amikor ugyanis nyugdíjkegyességeiket átnyújtották, a következő szavakkal vették át a nyugdíjostályt tisztviselői:

— Egy kis meglepetést tartogatunk az erdélyi hadirokkantak számára

Ez a kis meglepetés pedig a következő volt:

A Casa Generala de Pensiuni rendeletére való hivatkozással közölték a hadirokkantakkal, hogy nyugdíjukból bizonyos levonásokat kell csinálni.

Eddig is keveset kaptak az erdélyi hadirokkantak, ezután még kevesebbet fognak kapni.

A bejelentés természetesen kinos megdöbbenést okozott a megjelent rokkantak között, de még borzasztóbb volt a meglepetésük, amikor megtudták, hogy rokkantnyugdíjuknak kétharmadát vonják le.

Egy rokkant hadnagy esetében például így festenek ezek a levonások:

A hadnagy alapnyugdíja 282 lej. En-

nek megfelelően az összes pótlékokkal a nyugdíj összege havonként 2003 lejre rugott. Az új rendelet értelmében ezután összesen 864 lej lesz a havi nyugdíjösszeg. Csakhogy ezt az összeget sem kaphatják meg hiánytalanul. A rendelet ugyanis a következőképpen intézkedik:

A levonások 1932 január elsejétől kezdve számítanak ami azt jelenti, hogy a rokkant hadnagnak, aki a múlt hét péntekjén végre márciusi járandóságának harmadik részletét is megkapta, tartozása van az államkincstárral szemben.

Január elsejétől március 31-ikéig összesen 3417 lej kell visszafizetnie. Olyan összeg, amely körülbelül másfélszerese a havi járandóságának. A pénzügyigazgatóság azonban közölte, hogy ezt a különbözetet nem egyszerre vonja le, hanem csak 288 lejes havi részletekben.

Igy tehát mindaddig, míg a különbözetet a nyugdíjas hadnagy le nem törleszti, havonta összesen 576 lej kap kézhez.

Ebből éljen meg, ha tud. Ezt költse el majd, ha tudja, és ha ezt az alamizsnát is fizetni tudja a kiürített állampénztár.

Meg kell jegyeznünk, hogy

a hadirokkantak nyugdíjának körülbelül 60 százalékos csökkentésére vonatkozó rendelet már március 26-án megérkezett a brassói pénzügyigazgatósághoz.

A pénzügyigazgatóságon nagyot néztek, a mikor megtudták, hogy miről van szó. És akárhogy is szidják a pénzügyigazgatóságot, azt az egyet el kell ismerni, hogy a rokkantnyugdíjak borzalmas leoperálását nem kezdték azonnal. A rendelet annyira elképesztő volt, hogy a pénzügyigazgatóság habozott és nem merte végrehajtani. Kérdést intézett tehát március végén a nyugdíjpénztárhoz, hogy vajon komolyan gondolják-e odabenn Bukarestben ezt a drákói csökkentést? A válasz azonban késett.

Csak a Jorga-kormány bukása után, június 4-én érkezett meg a brassói pénzügyigazgatósághoz a nyugdíjpénztár leirata, amely közölte, hogy a rokkantnyugdíjakat könyörtelenül le kell operálni. Ezt a választ Jacobescu és Duca vezérigazgatók írták alá.

Mondanunk sem kell, hogy a brassói és erdélyi hadirokkantak, akik éveken át elkeseredett harcot folytattak azért, hogy egyenrangusítsák őket a régatiakkal, nem ezt várták. Hiszen emlékeztünkben van, hogy a nemzeti parasztpárti kormány alatt a kamarában már megszavazták a rokkantnyugdíjak egyenrangúsításáról szóló törvényt, amely azonban a szenátusban a parlamentarizmus történetében egyedülálló módon nyomtalanul eltűnt és nem is került elő. És most, amikor újra nemzeti parasztpárti kormány jött uralomra,

ajándékkal kapták ezt a rendeletet, amely egyeztetésük alapját és régi verálódzataik jutalmát szígyenteljes alamizsnává apasztotta.

Nem tudjuk, hogy a Vajda-kormánynak van-e tudomása erről a felháborító császármetszésről, de azt tudjuk, hogy választások előtti hangulatban semmiképpen sem hatásos propaganda a pillanatnyilag uralmon levő politikai párt mellett!

Ujabb csapás a székely gazdákra

Csikszereda, június hó 14.

A felcsiki községben veszedelmes száj- és körömfájás lépett fel, amelynek nyomán már is nagy kár van az állatállományban. Sajnos, a hatóságok csak későn szereztek tudomást a dologról, mert a gazdák attól való félelmükben, hogy a vásárokat betiltják, nem tettek jelentést az első megbetegedésekről.

A vármegyei prefektúra most a megyei állatorvosi hivatal jelentésére elrendelte a vásártiltalmat úgy Gyergyószentmiklóson, mint Csikszeredában, ez az intézkedés azonban már elkésett, mert a fertőző betegség már szinte minden községben felütötte a fejét. A beérkezett jelentések szerint a betegség súlyos formában lépett fel. Sok állat pusztult el már s azok is, amelyek kigyógyulnak, erősen leromlanak a betegség következtében. Az amúgy is nagy nyomorúsággal küzdő lakosságot ez az újabb csapás a végső nyomorba dönti.

Magnesia S. Pellegrino

A legkellemesebb, leghatásosabb és legolcsóbb hajtószer a világon.
Egyadagos fémdoboz : 10 lej.

KACKES SÜTEMÉNY KÉRJEN MINDENÜTT VEKNI KENYÉR

BRASSO „Modern Mozdó” Telefon 518.

Figyelem! Ma, kedden olcsó mozinap! Figyelem!

„Velencei kaland”

német filmoperett 10, 15 és 20 lejes hely-
árakkal.

Főszerepben: Georg Alexander és Dina Gralla.
Előadások kezdete 1/2 4, 1/2 6, 1/2 8, 1/2 10.

Holnaptól kezdve

„Karamasoff testvérek”

Dostojevski regénye után.

A főszerepben: Anna Sten és Fritz Korner.

17-ikétől

„GRAND HOTEL” Eggert

Paul Frank örökbecsű regénye után.

A szünetben fellépnek személyesen Vay és Brass,
két vig heidelbergi diák soha nem látott attrakciókkal

A kereskedelmi morál a betétessel szemben is kötelező

Brassó, június 14.

Az általánosan közismert gazdasági krízis következtében elkerülhetetlenül bekövetkezett, hogy egyes bankok fizetési zavarokkal küzdenek. Míg azonban ezen bankok közül azok, melyek a kereskedelmi korrektség álláspontjára helyezkedtek, kényszeregyezséget vagy bírói likvidálást kértek s ezáltal lehetővé tették, hogy betétesaik lassan-lassan követeléseikhez jussanak, ugyanakkor más pénzintézetek tovább folytatva üzletüket minden bírói beavatkozás nélkül, még a felmondott betétek kifizetését is megtagadják s ezáltal betéteseiket perre kényszerítve, kárt okoznak úgy maguknak, mint a többi betétesnek is, a perbe pedig minden jó és rosszhiszemű védekezési eszközt megragadnak arra, hogy az ítélet meghozását halogassák.

Ilyen jellemző esetet tárgyalt ma a brassói törvényszék Pascu tanácsa. Egy betétesnek három betéti könyve van, amit felmond s a bank a felmondást el is fogadja. Mikor azonban fizetésre kerül a sor, a bank — a Nagyszebeni Általános Takarékpénztár Brassói Fiókja, — megtagadja a fizetést. A betétes erre óvást vett fel, melynek kapcsán a bank képviselője elismeri a felmondást, de a krízissel védekezik. Megindul a per, az alperes pedig a mai tárgyaláson, több furcsa védekezés között azt is kifogásolja, hogy az a bizonyos Deppner Hermann ur, ki az ő nevében a közjegyző előtt nyilatkozatot tett, nem bír képviselési joggal s így a nyilatkozat a bankkal szemben érvénytelen.

Mellesleg megjegyezzük, hogy a nevezett ur szeptember óta bejegyzett cégjegyzője az alperesi banknak, sőt jelenleg annak aktiv vezetője is, amit a felperes képviselője azonnal rábizonyított.

A kereskedelmi morál azt diktálja, hogy az ilyen védekezéssel egy komolyan ismert pénzintézetnek nem szabad élni. Nincs sem kényszeregyezésben, sem bírói likvidálás alatt. Tehát fizessen ha tartozik. Ha pedig oka van védekezni, védekezzen olyan eszközökkel, melyek nem esnek a komolyság rovására.

Nem lehet elszigetelődni

5, 7 és 10 százalékkal szállítják le a francia köztisztviselői fizetéseket

Páris, június 14.

Herriot miniszterelnök, Genfben való elutazása előtt fogadta a francia köztisztviselők küldöttségét, amelynek bejelentette, hogy

a parlament elé terjeszti a fizetések leállításáról szóló javaslatot. Eszerint 12 ezer frank évi fizetésen alul 5, 50 ezer frankon alul 7 és 50 ezer frankon felül

10 százalékkal javasolja a fizetések csökkentését.

A tisztviselőküldöttség megkérdezte a miniszterelnököt, nem gondolj-e, hogy a parlament leszavazza ezt a javaslatot. Herriot erre azt válaszolta, hogy inkább szavazzák le, és inkább távozik, de a költségvetés egyensúlyának helyreállítása nélkül ő nem tud kormányozni.

Napirendre tűzik a gázterror ügyét

Coltor munkaügyi miniszter érdekes nyilatkozata

Dicsőszentmárton, június 14.

Coltor Joan, az új munkaügyi és egészségügyi alminiszter meglátogatta Dicsőszentmárton. Balászfalváról érkezett autót. Ordace prefektus kíséretében. Meglátogatta a kórházat, aztán fogadta a tisztelő küldöttségeket. Az egyházak, a hadsereg, a nőegylet, a hivatalnoki kar és az ipartestület üdvözölte az alminisztert, aki a recepció után a sajtó képviselőit fogadta és közel egy fél óráig beszélgetett velük. A kormány programjáról nyilatkozott: Kijelentette, hogy Vajdának három célkitűzése van: 1. A feltétlenül tisztá választások levezetése; 2. a nyugdíjasok és a tisztviselők járandóságának a folyósítása; 3. a nyugalom és a rend megőrzése, amelynek érdekében energikusan elfojt minden törekvést, akár jobbról, akár balról kíséreljék is meg azt. A kormány megbízása egyébként kizárólag a választások idejére szól. Azután annak a pártnak adja át a helyét,

amelyiket a nép bizalma uralomra kíván. A B. L. tudósítója kérdést intézett az alminiszterhez, hogy mi igaz abból a hírből, amely szerint újra aktuálissá vált a megyeszékhely Balászfalvára való áthelyezése. Dicsőszentmárton borzasztóan retteg ettől a lehetőségtől, mert ez egyet jelentene a város végleges elorvasztásával. Coltor ideiglenes értékű megnyugtatóst adott:

— Erről most nem lehet szó, mert sem időnk nincs, sem a szükséges milliók nincsenek meg!

A Római Katolikus Státus ügyéről nem tud semmit Coltor. Csak annyit, amennyit a lapokból olvasott. Pop Valérral akkor találkozott, amikor a volt igazságügyminiszter Rómába utazott. Azóta nem látta.

A B. L. tudósítója a Gáztársaság rablógazdálkodására is felhívta a miniszter figyelmét.

Coltor meglepődve értesült arról, hogy a Gáztársaság 1 millió 212 ezer lej erejéig foglalást vezetett a város ellen s ezzel a város egész költségvetését felborította.

Coltor felhívta a város polgárságát, hogy forduljon memoradummal Lugojeanu miniszterhez, akinek határozott szándéka a földgáztörvény végrehajtásával végérvényesen rendezni ezt a kérdést. Kérte, hogy a Lugojeanhoz intézendő memorandum egy példányát feltétlenül küldjék el hozzá is, mert személyesen kíván intervenálni az ügyben. A gáztörvényt a nemzeti-parasztpárti kormány hozta s így erkölcsi kötelessége most, hogy a végrehajtásáról is gondoskodjék.

A kórház igazgatója is a Gáztársaság ellen panaszkodott, ami csak megerősítette az alminisztert abban a szándékában, hogy a gázterror ügyét a maga részéről feltétlenül napirendre tűzze.

Turinban elkészült a „Justice for Hungary” utódja és csütörtökön már Magyarországra repül

Turin, június hó 14.

Az itteni repülőgépgyárban már csak, nem teljesen készen áll az új „Justice for Hungary”, amelyet a Rómában lezuhant magyar oceanrepülőgép helyett Mussolini ajándékoz tudvalevőleg Magyarországnak. Az új gépen éjjel-nappal dolgoznak és csütörtökön már el is indul Magyarországra, ahol ünnepélyesen fogadják. Az ezer lóerős gépet ezen az első uton egy olasz pilóta fogja vezetni. Mussolini Rómából állandóan telefonon érdeklődik a turini gyárban a munka iránt. Az új gép neve ugyanaz lesz, mint a réginek, csak olasz nyelven: „Justice per l'Ungheria”. A pilóta mellett az olasz kormány és Mussolini egy-egy kiküldöttje is Budapestre érkezik, hogy Olaszország és a Duce nevében átadják a jelentős és szimbolikus ajándékot a magyar nemzetnek.

Tamási Áron:

ÁBEL A RENGETEGBEN

REGÉNY *

— Miféle gombát?
— Amelyiktől megbolondult volt a borzovai ember.
— Te tudod-e, kivel beszélsz?
— Én igen.
— Hát kivel?
— A nagyságos igazgató urral, a szeredai bankból.

A cím jólesett neki, mert egyszerre felengedett:

— Hát téged hogy hívnak? — kérdezte.
— Engem Ábelnek.
— Nagyot nőjj!
— Köszönöm, de így is alig bírok magammal.

Erre elnevette magát.

— Fenémódon vált az eszed — mondta.
— Hát ezt a silány kutyát is te hoztad?
— Ezt nem, mert itt volt, ebben a kórházban.

Kiakasztotta a bőrtáskát a nyakából s letette az asztalra. Aztán maga is melléje ült, de szinte ledől a gyenge székről, melynek a lába s a támasztója mogyorófából volt s az ülőkéje venyigéből.

— Ez a szék tudja a régulat — jegyeztém meg.

Az igazgató úgy nézett rám, mintha sérelem következnék a szavamból.

— Miért? — kérdezte.
— Azért, mert mingyárt letérdel, ha urat lát.

— Ez az asztal sem jobb — mondta.
— Várhassa is, amíg dicsérni fogjuk — feleltem.

Erre megígérte, hogy holnap egy jobb asztalt s egy jobb széket fog kiküldeni s egy ágyat is nekem, hogy ne háljak a földön. Aztán két bárca-könyvet vett elé a táskából s így szólt:

— No, most ide figyelj:

— Én figyeltem s ő magyarázott: — Ha emberek jönnek szekérrel, hogy lát vegyének, akkor te mindig cédulát írsz az eladott fáról. Ügyelj arra, hogy ez a másoló papiros mindig két lap között legyen, mert dupla példányban kell kiállítani. Ráírod a vásárló nevét, a fa minőségét és árát, aztán a cédulát aláírod te is, a vevő is, a pénzt beszéded tőle, a második lapot kiszakasztod és odaadod neki, az első pedig megmarad ebben a könyvben, hogy tudj számolni aztán az eladott fával s a beszéded pénzzel. Értetted?
— Én igen, ha csak ennyiből áll.

— A hulla-fa ára' szekerenkint harminc lej, a hasogatott fáé ötven. Különböben itt van egy táblázat, ami mindent megmagyaráz. Ezt ide fogjuk szegezni a falra. Jó lesz-e?

— Nekem jó, ha a táblázatnak jó.

— Fel is szegeztem mingyárt az ajtóval szembe és elolvasta nekem. Ebből meg lehetett tudni, hogy van felvágott fa kilencszáz öllel, melyből négyszáz kubik és ötszáz rendes; továbbá meg lehetett tudni az árjegyzéket és a pástör kötelességeit.

— Még Mózesnek sem írták meg jobban — dicsértem a táblát.

— Miféle Mózesnek? — kérdezte az igazgató.

— Annak, aki nem a Hargitán járt, hanem a Sinai hegyen.

— Te annyit tudsz, hogy papnak is elmehetnél.

A másvilágról tudok is annyit, mint ők — feleltem — még csak éppen ezt a világot kell kitanuljam.

Az igazgató visszaakasztotta a nyakába a táskát s a puskát is a vállára kapta.

— No, akkor gyere s kezdjük.

— Mit kezdjünk?

— Kitanulni ezt a világot.

Elindultunk, hogy körüljárjuk az erdőt. Keveset mondok, de két óránál többet keringtünk s ezalatt az igazgató folytonosan mutogatott és mondta:

— Ez is a banké, ez is a banké.

— Hát a bank kié? — kérdeztem.

— Az a miénk.

— Hányan vannak?

— Én s tizenkét igazgatósági tag.

— Hát azok a tagok mit csinálnak?

Az igazgató vállat vont, majd furcsán mosolyogva így felelt:

— Hát... hát... élvezik a jövedelmet.

— Mért nem jönnek ide, hogy őrizzék az erdőt? — mondtam. — Itt is lehetne élvezni a jövedelmet!

Az igazgató egyszerűen a védelmükre kelt.

— Azért nem jönnek ide — felelte — hogy te is megélhess apáddal együtt.

Helyes mondás volt, de éreztem, hogy benne van az ördög s kacagni kezdtem.

— Mit nevezsz? — kérdezte az igazgató.

Éppen egy nagyörös bükkfához érkeztünk, amit tövestől kidőjtött volt valahogy a szélvihar.

— Ez a fa kacagtatott meg — mondtam.

— Hát az miért?

— Azért, mert ez is élvezte a jövedelmet amíg nem jött szélvihar.

Az igazgató szurósan nézett rám, de ha mingyárt elcsapott volna, azt sem bántam volna. A szemem sarkából lestem s láttam, hogy olyan, mint egy mérges kutyá, de mégis így szólt:

— Az ilyen fákat, mint ez, amiket a szél dönt ki: azokat mind nekem adom. Vágd fel és add el, akinek akarod.

— No, ezt köszönettel veszem — feleltem — s azzal fogom meghálálni, hogy a szélviharokat nem küldöm a városba.

Többet nemigen beszélgettünk, pedig még az utra is kikísértem, amelyik a legelőn vágott keresztül. Itt egy kéksziű autó állt s benne a gépész. Az igazgató felszalott rá és azt mondta:

— Ötszáz lej lesz a havi fizetésed.

Azzal elporzott a kocsis s én ismét egyedül maradtam. Ahogy ott álltam és néztem a futásukat, egyszerre eszembe jutott, hogy elfelejtettem puskát kérni tőle, vagy megmondani, hogy folyamodjanak fegyvertartási engedélyért. Ugy bántam a dolgot, hogy a fejemet ütögettem.

— Mi az, hé? — szólított meg egy ember, aki éppen arra hajtott egy lajtorjás szekéren.

— Nincs egy puskája? — kérdeztem.

— Nekem van, hogyne volna.

— Nem adná nekem, jó pénzért?

— Nem adhatom — mondta az ember — mert belé van ágyazva az ülepembe.

Szerettem volna jól meghajítani, valami kövel, de amíg keresgéltem, jól elhaladt s még akkor sem találtam követ.

Pusmogva visszajöttem s gondoltam, hogy megvigasztalom magamat s eszem. Az eleséget apám belérakta vol a kanapé

hasába s ahogy annak a fedelét nyitottam volna fel, hát egy nagy póceger vakarodik elé a kenyér mellől. Ijedtiben és siettiben elfelejtette, hogy hol jött be s csak futkosott le s fel egyideig. Aztán egyszerre megállt és úgy nézett engem sürü pillogatással, mintha sírás előtt állana. Szépen nyitva hagytam a pad fedelét és felvettem a macskát, hogy dajkát adjak neki. Még a szememet jóformán el sem tudtam pillantani s már úgy szétrugtak mindent a pad fenekén, mintha földrengés lett volna. Aztán kiugrott morogva a macska és sunyi lapulással vitte a háza háta megé a pócegeret. Úgy élvezte ott a jövedelmet, hogy az igazgatósági tagok se jobban.

Még csak én voltam hátra s a Bolha kutyám. Ki is rakódtam mingyárt a csámpos asztalra, de akkor jutott eszembe, hogy minden van, csak víz nincs. Gondoltam, először vizet hozok, hogy ne emeljem az ebédet is, s el is mentem a tegnap fázékkal. Egyenesen a Tolvajos-patakára mentem, amit az igazgató megmutatott volt nekem, s egy fertály óra múlva már meg is jöttem a vízzel. Nekiláttam s igazi jó étvágygal megebédeltem, aztán a Bolháknak is lagymatag moslékot csináltam, de most kenyeret is aprítottam belé, hogy a kórházi konyhától lassan elvezesse.

Azonban a kecskét sem hagyhattam istenszeribe. Neki zöld ág kellett volna s kajtatam is utána, de a szerencsém nagyobb volt a zöld ágnál, mert két nagykoronájú bükkfa között széna-buglyát fedeztem fel. Ebből vittem neki egy öllel s nagy megegyésben találtam. Nem kapott a szénán, mint hogy vártam, hanem csak a farát mozgatta s a két hátulsó lábával kifelé.

(Folytatása következik.)

BUTORVÁSÁRLÁS BIZALOM DOLGA!

BUTORAINK MINŐSÉGÉBEN NEM FOG CSALATKOZNI!

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR R. T.

BRASSÓ / BUKAREST / MAROSVÁSÁRHELY

Hírek

Töröm a fejemet

AZ ÚJ JÓVATÉTEL

Amerika megint haragszik,
nem izlik, amit megfőzött, az étel.
Nem Lausanne, nem leszerelés kell neki,
csak dohány, jóvátétel.

Meg akarja fizettetni
a sok löport, ágyut, gránátot.
Am legyen! Csak előbb tegye jóvá,
amit Európának ártott.

— **Időjárásjelentés.** Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint zivatarra hajló mérsékeltlen meleg idő várható.

— **A TISZTELŐ DIÁKOK HALVA TALÁLTAK A TANÁRUKAT.** Marosvásárhelyről jelentik: Horváth István főgimnáziumi tanár tragikus körülmények közt halt meg tegnap 56 éves korában. Egy diákküldöttség elhozta neki az érettségi tablóképet, melyen a professzoruk is rajta van, s ott találták holtan, összetört fejjel a divány előtt a földön. Horváthot szívizélhűdés érte és lezuhant a diványról. Sorsa iránt városszerete nagy a részvétel.

— **SAJÁT ZSEBÉRE CSINÁLT VÁMVIZSGALATOT.** Aradról jelentik: Az itteni törvényszék ma nyolc hónapi fogházra és öt évi hivatalvesztésre ítélte Joánovics József sziguranca-komiszárt, aki az egyik magyar határléptől saját zsebére elkobozott 1900 lejt és 11 pengőt. Joánovics felebezett.

— **BETÖRT EK EGY KOLOZSVÁRI SZÖRMEÜZLETBE.** Kolozsvárról jelentik: A hét-főrel-keddre virradó éjszaka ismeretlen tettesek betörték a Weisz Fiverek Wessellény-utca 5. szám alatt levő szörmeüzletébe, valamint a lakásba és onnan hétezer lej készpénzt és nagymennyiségű szörmeárut elloptak. A házmeister a zajra elősietett, üldözőbe is vették a tetteseket, az éjszaka sötéttségében azonban elmenekültek. A rendőrség nyomoz utának.

— **Változások a brassói rendőrségen.** Az új kormány, ragaszkodva a hazai szokásokhoz, kicserélte Brassó város rendőrprefektusát, Ghinea Aurélt és a rendőrség élére Voinea ezredesét nevezte ki, aki már egy ízben betöltötte ezt a tisztséget. Egyidejűleg visszahelyezte állásába Creciun Miklós rendőrigazgató-főtisztart, aki Brassó város közönségének szimpátiáját itteni működése alatt teljes mértékben kiérdemelte. Oprea György, a közkedvelt rendőrfőtisztviselő, aki az igazgatói teendők végzésével volt megbízva, egy havi szabadságra távozott. Beavatottak szerint szabadságának letelte után megfelelő pozícióban fogja működését folytatni a brassói rendőrségnél az agilis főfőtisztviselő.

— **GYÓGYITHATALAN BETEGSÉG MIA.** Csikfalván, mint marosvásárhelyi tudósítónk jelenti, Incze Péterné gyógyithatalan betegsége miatt denaturált szeszt ivott, amely megölte.

— **NEM PAKLIZOTT AZ ÜGYVÉD AZ ELLENFÉLLEL.** Marosvásárhelyről jelentik: Huttera János műszaki kereskedő fizetési-képzetlen lett és egyezkedni kezdett a hitelezőivel. A nehéz és kényes műveletben Fried Nándor dr. volt az ügyvédje. A kiegyezési tárgyalások során Hutterának az volt az információja, hogy dr. Fried Nándor, az ő jogi képviselője, összeajtszotta a hitelezőivel, akik a magatartását harmincezer lejjel honorálták. Ilyen értelmű feljelentést is tett az ügyvéd ellen, akit azonban a törvényszék ma elmentett a vád alól.

Mindazoknak,
kik magukat
gyengéknek
és kimerültek-
nek érzik, a

BIOGLOBIN
új életerőt ad.

Vérképző, izomerősítő, idegerősítő, ét-
vágygerjesztő és élénkítő szer.
Kapható a gyógyszerárakban vagy a
készítőnél.

FABRITIUS GUIDO
„MEDVE” gyógyszerháza
Nagyszeben—Sibiu.

— **A MANCHESTER GUARDIAN ÉRDEKES CIKKE.** Londonból jelentik: A „Manchester Guardian” című nagy angol lap „Lausanne háttér” című cikkében kifejti, hogy az egykor hatalmas Osztrák-Magyar Monarchia hat államra való osztása nemcsak a piacok elvesztéséhez és tökéletesegységhez, hanem a sovinizmus túltengéséhez is vezetett. Tizenkét esztendő tapasztalata megmutatta, hogy az európai nemzetiségi kérdéseket nem lehet pusztán térképek újramegrajzolásával megoldani. A nemzeti kormányok agyondédelgetett nemzeti hadseregeket szerveztek. Az 55 millió lakosú monarchiának egész hadereje 325 ezer fő volt, katonai költségvetése pedig angol pénzben évi kétfélmilli fontsterling. Az utódállamok hadereje ezzel szemben, saját bevallásuk szerint, 628.746 fő, katonai költségvetésük pedig ötven millió font. Ehhez figyelembe kell venni, hogy Ausztria és Magyarország le vannak fegyverezve és, hogy az adatok Lengyelország nélkül értenedők.

Hashajtónak, vértisztítónak,
KOPROL kincs, párja nincs.

Osak eredeti csomagolásban valódi.

— **Megirigyelte a táncbajnokot és kitalálta róla, hogy betörő.** Budapestről jelentik: Az egész főváros érdeklődése mellett folyt le néhány héttel ezelőtt a Városligetben rendezett táncolimpiasz, melynek győztese egy Tóth nevű fiatalember lett, aki talán száz órát táncolt egyfolytában. A táncversenyen résztvevő Sauer József nevű betörő is, aki irigyelte Tóth sikerét és ezért, a verseny lezajlása után, beárulta a rendőrségen, hogy egy rablóbanda tagja. A szegény táncbajnokot letartóztatták és folyt ellene a vizsgálat. Most azután kiderült, hogy Tóth teljesen ártatlan, bűntelen előéletű és Sauer csak azért jelentette el, mert nem tudta elviselni, hogy ő lett az olimpiakon győztese és a nők kedvence. Tóthot szabadonbocsátották, Sauer ellen pedig hamis vád miatt megindult az eljárás.

— **PAPUCSHÓS A VALAS UTAN IS.** Az egyik bécsi bíróság előtt vádkeresetet adott be a férj, azon a címen, hogy nem bírja az asszony folytonos tetteleg bántalmait. Amikor a bíróság ítéletében kimondta a válást, az asszony volt férjére olyan dühös pillantást vetett, hogy a szegény ember nem mert a tárgyalóteremből távozni. Könyörögve kérte a bírót, hogy kísértesse el egy börtönörrel, mert végre is, nem azért vált el, hogy még válás után is verést kapjon esetleg. Ezt be is látta a bíróság elrendelte, hogy egy különösen izmos börtönőr kísérje a papucshóst haza.

— **190 hős halott iparos a dicsősésmártoni adófronton.** Tudósítónk jelenti: A dicsősésmártoni Ipartestület vasárnap tartotta meg tiszttüjtő közgyűlését. Előzőknek egyhangulag Elsässer Miklós pék mestert választották meg a lelnőkök Székely János és Avram Gavril lettek. Az új elnök hatalmas beköszöntő beszédet tartott. Egy évvel ezelőtt még 330 tagja volt az Ipartestületnek ma már csak 140 van, tehát 190 régi és érdemes iparos halt hős halált azon az adófronton, amit a kis iparnak az adózással szemben kell tartani. Az új adózási rendszer, a „patenta fixa” újabb veszedelmes csapás az iparosokra. Bizonyos, hogy újabb áldozatai lesznek. Közben pedig felburjánzott a kontárkodás, a Gázársaság pedig valóssággal fojtogatja a gázal dolgozó iparosokat, akik most már csak az adónak és Motasnak, a gázdiktátornak keresnek, míg családjuk éheznek. A gyűlést Vulcutiu miniszteri biztos zároszávai fejezték be.

★ **MEGNYILT BRASSÓBAN, A FÖTÉREN (PIATA LIBERTATII) 8. SZ. ALATT** az I. emeleten (Zeidner-ház) a „Comag” lakásközvetítési iroda, amely közvetítési jutalék nélkül, mindössze egy minimális kezelési díj ellenében tartja nyilván a Brassó területén levő kiadó lakásokat és butorozott szobákat. A közönség saját érdekében jár el, — már a nyári szezóra való tekintettel is, — ha azonnal bejelenti oda üres helyiségeit és bővebb felvilágosításért felkeresi ezen irodát. (e)

— **Felakasztotta magát egy gyulai ügyvéd, Major Henrik,** a világhírű karrikaturistának volt a bátyja. Békéscsabáról jelentik: Dr. Major Simon gyulai ügyvéd, Major Henrik, a világhírű karrikaturista bátyja, hétfőn reggel kilencórakor gyulai lakásán felakasztotta magát. Major Simon dr. a régi időkben ismert nevű író is volt, akinek három darabját játszották a Nemzeti Színházban. Nemrégien örökséghez jutott, amit rosszul sikerült vállalkozásokba fektetett. Anyagi összeomlás előtt állott és ugylátszik ez keserítette el annyira, hogy öngyilkosságra szánta el magát. Major dr. váratlan halála széles körben keltett megdöbbenést.

— **UGY MEGIJEDT AZ IDEZÉSTŐL, HOGY BELEHALT RÉMÜLETEBE.** Dombóváról jelentik: Kelemen Jánosné 65 éves özvegyasszonynak a község kisbíróját idézőt kézbesített ki leánya valóperének a tárgyalására, amelyen tanuként kellett volna megjelennie. Az öregasszony, aki még soha életében törvény előtt nem volt, annyira szívére vette ezt a „szégyent”, hogy szívizélhűdést kapott és nyomban meghalt.

— **Eltűnések és öngyilkosságok Budapestén az iskolai bizonyítványkiosztás után.** Budapestről jelentik: Hétfőn osztották ki a budapesti iskolákban a bizonyítványokat és ezuttal ismét több diák és dákleány, akik rossz osztályzatot kaptak, eltűnt és nem mert többé hazamenni szüleihez, mások viszont öngyilkosságot kíséreltek meg. Mezey Ferenc tizenöt éves gimnázista lakásuk fürdőszobájában felakasztotta magát, tettét azonban idejekorán észrevették és levágták. Papinda Károly fővárosi kereskedőnek tizennégy éves kisleánya tünt el két másik társnőjével együtt, akik szintén megbuktak valamilyen tantárgyból. A szülők attól tartanak, hogy a kisleányok világáig mentek. Később a mentők egy eszméletlen állapotban a Hűvösvölgyben fekvő kisleányt szállítottak be a Rókusba, ennek személyazonosságát azonban eddig nem sikerült megállapítani. Ezenkívül még számos eltűnést jelentettek be a rendőrségen. Többen a „világba bujdosott” nebulók közül kedd reggelre az éhség és a félelem hatása alatt mégis hazamerészkedtek a rossz bizonyítvánnyal, a többiek, akik még hiányznak az egész országban keresik.

— **TILTAKOZÁS A FORGALMI ADÓ ELLEN.** Marosvásárhelyről jelentik: Az itteni kereskedők küldöttséget mentesztettek a vármegye prefektusához, akinél tiltakoztak a mértéktelen és igazságtalan adózás, főképp pedig a forgalmi adó ellen. Tiltakozásukkal a pénzügyigazgató elé is járulnak.

— **Huszonöt lej 50 bani — ennyi Csikszereda pénztári állománya.** Tudósítónk jelenti: Csikszereda valóban megkapta az új interimár bizottságot s ennek élén Faroga Victor, aki ellen bűnvádi feljelentést tett a régi tanács. Az új tanács tagjai egyébként Méra dr. ügyvéd, Barbat Octavian kereskedő, Holló Gábor, Dóczy János, Bermann Simon és Biró József lettek. A régi tanács elvonult és átadta helyét az újnak. Átadta a pénztárt is, melyben összesen huszonöt lej és 50 bani készpénz találtatott. A volt városatyák ugyan is nem felejtették a pénztárban napidíj követeléseiket.

— **JELENTKEZÉS A FÖGIMNÁZIUM I. OSZTÁLYÁBA.** Akik a katolikus főgimnázium I. osztályába óhajtják beírni gyermeküket, szíveskedjenek előjegyzés végett okvetlenül jelentkezni az igazgatói irodában, június 15—18-ig, délelőtt 10—12 óra között.

— **Tűz egy nagyváradi olajgyárban.** Nagyváradról jelentik: Hétfőn éjszaka a Bányasor-utca környékén óriási riadalmat és pánikot idézett elő az a tűz, amely Rosenberg Dénes Bányasor-utca 37 szám alatt levő olajgyárában keletkezett. Az egyik nagy olajtartály kigyulladt és 20—30 méteres lángokkal kezdett égni. A tűzoltóság azonnal kivonult a helyszínre és 6 órai megfeszített munka után lokalizálta a tüzet, amely nem is annyira kárt, mint inkább leirihadtatlan izgalmat keltett a szomszédos utcákban.

— **ELŐFIZETŐINK** kísérjék figyelemmel a címkéjükön feltüntetett lejáratot. A lap zavartalan expedíálása érdekében gondoskodniuk idejében a lejárt előfizetés megújításáról s ha akár póstán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárati szerepel-e a címkén.

— **KIUJULTAK AZ UCCAI HARCOK BOMBAY-BAN.** Londonból jelentik: A mo-

hamedánok és hinduk közötti villongás megint kiújult Indiában. A harcokhoz az ürugyet ez alkalommal azok az ünnepek adták, amelyeket a muzulmán lakosság Mohamed próféta halálának 1300. évfordulója kapcsán rendeztek. A hétfői összecsapásoknak öt halott és huszonegy sebesült áldozata van.

— **Emésztési nehézségek, gyomorfájás, gyomorégés, rosszullet, fejfájás, idegizgalmak, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, a vérkeringést helyes utra tereli, feprissíti a szellemet és egészséges álmot hoz. Az egyetemi klinikákon végzett kísérletek bizonyítják, hogy alkoholisták a Ferenc József víz használata folytán éhségérzetüket majdnem teljesen visszazserezték. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.**

— **SZALONKOCIBAN A BÖRTÖNBE.** Az amerikai rendőrségnek hosszas kutatás után végre sikerült elfognia Muzik Jack gangstert, aki Al Capone bandájának egyik „előkelő” tagja volt. Muzikot a bíróság öt évi börtönrre ítélte, de nem szeszcsempészés és gyilkosságok miatt, amelyek lelkiismeretét terhelik, hanem adóeltitkolások miatt. Amikor csikgói lakásából elszállították egy távol-eső börtönbe, az elítélt a maga és rendőrmester-kísérője számára a vonathoz külön szalonkocsit kapcsolaltatott és abból vonult be új lakóhelyére.

— **Egyelőre csak június 23-ig dolgozik a brassói repülőgyár.** Ismeretesek azok a rendkívül súlyos körülmények, amelyek közé a brassói repülőgyár az utóbbi időben — az államtól járó követeléseinek nemfolyósítása miatt — került. Értesüléseink szerint a repülőgyár egyelőre csak június 23-ig fog dolgozni és munkáját csak abban az esetben folytathatja tovább, ha az állam kifizeti vele szemben fennálló tartozását. Amennyiben ez nem történik meg, úgy a gyár alkalmazottai körülből ezerkét száz ember, június 23-án az utcára kerül.

Önt is elvárom péntektől kezdve a
„GRAND HOTEL”-be.
Egger Mária.
Rajtam kívül fellépnek még személyesen
Vay és Bros vig heidelbergi diákok, soha
nem látott attrakciókkal.

— **Érdekes választás Magyarországon.** Diósgyőrből jelentik: Miután a közigazgatási bíróság megsemmisítette a régebben tartott diósgyőri községi képviselőtestületi választást, vasárnap új választást tartottak, amelynek az eredménye most váll ismeretessé. Érdekes és feltűnésteltető jelenség, hogy ebben a titkos szavazással választó és tulnyomóan munkáslakosságt ipari központban az egyesült polgári pártok 2057 voksával szemben a szociáldemokraták csupán 1514 szavazatot tudtak szerezni, ami befolyásuk lényeges csökkentését mutatja.

— **ELFOGTAK A NAGYKAPUSI RABLO-BANDA UTOLSÓ TAGJÁT IS.** Kolozsvári tudósítónk jelenti: A Bánffyhunad környékén nyomozó csendőröknek sikerült Lengyel Sándor személyében a nagykapusi rablóbanda utolsó tagját is kézrekeríteniök. Lengyelt bekisérték a kolozsvári csendőrpáncsnoksághoz, ahol ezidőszent éppen 15 ember van őrizetben. Lengyelnél egyébként pénzhamisító gépet találtak, a többieknek pedig rengeteg fegyvert. Többek között a csendőrség kezébe került két söröstüvegéből készült kézi-gránát is, amelyhez a rablóbanda tagjai az egeresi bányától loptak dinamitot.

Érelmeszesedésben, rheumában szenvedők, köszvényesek ne felejtsek el

Govora-fürdő

hasznos, jótékony, jódos és kenes vizeit.
Az idei leszállított árak mellett, nagy költségek nélkül gyógykezeltehetik magukat.
A társaság szállodái minden kényelmet biztosítanak.

Calimanești fürdő

kellemes éghajlatával, kenes fürdőivel, de különösen

Caciulata vizével

csodálatos hatásokat ér el.
Érelmeszesedésben, vese-, májbajokban szenvedők, köszvényesek és kimerültek gyógyulást, enyhülést és üdülést találnak.
Az ellátási költség a multhoz képest nagyon le van szállítva.
Felvilágosítást és árjegyzéket küld:

Societatea Govora Calimanești, București, Str. Brezoianu 62

ROMÁN ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK

Junius 21 és 22-ikén lesz megtartva a 3-ik osztály huzása, amelyen 12,465.000 lej nyeresmény kerül kisorsolásra.

— KÉPIRÁS A PÁLYAUDVAROKON. Az európai kontinens vasúttársaságainak uniója mozgalmat indított, hogy a nemzetközi vasúti terén behozzák a képirást. Képeknek kell magyarázniuk a legfontosabb felirásokat. Így pl. a jegypénztárt óriási menetjegyekkel, a várótermeket keresztbefejeztetett késekkel és villákkal, a kijáratokat egy nyitott kapuval és a talált tárgyak irodáját esernyőkkel és pálcákkal akarják jelképezni.

— A biciklista tragikus halála. Nagyvárad tudósítónk jelenti: Talódi András bihari püspöki katonája az elmúlt este biciklin indult Nagyváradra. Utközben rásötöztetett és Talódi nem tudott tájékozódni. Biciklijével véletlenül nekiment egy sürgőnyóznának s olyan szerencsétlenül zuhant le kerékpárjáról, hogy koponyaalapja törést szenvedett. Azonnal meghalt. Holtestét a járókelők találták meg.

— VERSENYHARC AZ INGYEN FEKETE-KAVÉIG. Nápoly és Castellamare között ezelőtt egy hajóstársaság járatot motorcsónakot. Bizonyos okok miatt azonban nemrég két részre vált a társaság. Elkeseredett versenyharc indult meg közöttük, amely azzal kezdődött, hogy az egyik társaság az ötlíras viteldíjat leszállította négy és fél lírára, mire a másik azzal válaszolt, hogy a viteldíjat négy lírára szállította le. Így csökkent lassan-lassan fél lírára a viteldíj, amelyet végül a biztos diadal érzetében az egyik társaság két soldira szállította le. De mi történt másnap? A konkurrens ingyen szállította az utasokat, de még sem győzött, mert az első társaság az ingyen ut mellé ingyen fektetékávé is felszolgált. Erre aztán versenytársa feladta a küzdelmet.

★ LEGALÁB 10.000 ASSZONY használja és dicséri naponta Biri néni szakácskönyvét, mert többszáz kitűnő konyha receptje alapján, mindenki könnyen vezetheti a legigényesebb háztartást is: levelek, sülték, előétel és tészták, befőttek és savanyúságok készítésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel. De nem hiányzik belőle a halak, fagyaltok sem, aminthogy megtaláljuk benne azt is, mik a teendők a díszítés körül, hogyan kell zöldséget aszaltani, szappant főzni, kenyeret sütni, kávét főzni, veteményeket, káposztát tölteni eltenni, zsírt olvasztani és — puliszkát főzni. Egy szóval: felőleli a háztartás konyhai részének minden ágát, receptjei világosak, egyszerűek, mindenki számára érthetőek. A vaskos kötet ára tartós, kemény kötésben 130 lej.

Leszállított árban

100 újságcikk alapján ROMÁNUL

Magánuton gyorsan és tökéletesen legkönnyebben tanulhatja meg a román nyelvet Dr. CHERES-TESTIU és DERY kolozsvári professzorok szerkesztésében megjelent 10 füzetes nyelvtanából

250 Lei helyett csak 150 Lei.

Postai megrendeléseket azonnal elintézi a

Brassói Lapok Könyvosztálya

A legújabb divat

SZABÁSZATI TANKÖNYVE

Szakiskoláknak és magántanulásra. Írta: K-né MARGITAI MARIS.

Tartalmazza:

a modern francia és angol női ruha

szabás-rajzát, szabását, összeállítását, varrását és kidolgozását. — Rövid idő alatt már a 8-ik teljesen átdolgozott kiadás jelent meg. A könyv ára Lei 204. Vidékre portó Lei 20.

Brassói Lapok Könyvosztálya

★ UTMUTATÓ, A KETTŐS KÖNYVVEL gyors és könnyű elsajátítására. Nincs többé könyvelési nehézség, mindenre kész minta, a legújabb törvények előírásai figyelembe véve. Kisebb kereskedelmi és ipari vállalatoknak nélkülözhetetlen. Ára 30 lej. Vidékiek pénzben, vagy bélyegben küldjenek be 35 lejt és postafordultával megkapják a könyvet. (he)

Sport

Összeállították a Svájc ellen küzdő magyar válogatottat

Budapest, június 14.

A szövetségi kapitány összeállította a vasárnap Bernben a Svájc—Magyarország közötti középeurópai kupa-mérkőzésre kiálló csapatot, amely a következő:

Háda

Dudás, Kocsis

Borsányi, Sárossy, Lázár

Török, Avar, Kalmár, vagy Turay, Toldi,

Titkos

Kalmár és Turay között a csapatkapitány a helyszínen fog választani.

SZÍNHÁZ

PESTIEK

Hétfőn este a budapesti Városi Színház konzorcionális alapon működött legutóbbi együttese a „Vőlegényem a gazember” című operettet mutatta be. A darab történetéhez tartozik, hogy valamennyi budapesti színház visszatámasztotta, míg pedig azok a színészek, akiket tegnap látunk, Kun Magda, Vaály Ilona, Sziklai József és Nádor Jenő szövegkeztek, hogy az éppen üresen álló Városi Színházban előadják a darabot. A fiatal Szlatinay nevű komponista operettje százszor ment egymásután és megmentette a Városi Színházat.

Természetesen az előadásnak van ebben legfőbb érdeme. Kun Magda, ez a Marosvásárhelyről a kolozsvári Janovics-színházhoz át egyeztetve Budapestre került szubrett, önálló műfaj a magyar operettjátékban, — ha azt lehet mondani: az élő Micky Maus. Általában a tegnapi operett játéktípusa rengeteget tanult a filmtől. Mert ne hallgassuk el: a színpad egy kicsit mindig és mindenütt nagyképű volt. Vaály Ilona a legdisztigáltabb pesti primadonnáknak egyike, talán nem túlzottan temperamentumos, de mint-ha jól is esne ez a temperáltabb tilus. Sziklai Józsefet se kell bemutatni, kitűnő színész, nagyszerű táncos. Nádor Jenő kicsit fáradt, abba a furcsa szituációba, amibe a meseszörös kergeti, még humort is bele lehetett volna adni, sőt egészen jócskán.

A pestiek mellett kitűnően álltak meg a helyüket a Janovics-társulat erői, első sorban Czoppán Flora, Leővey Leo, a mindjobban fejlődő és kitűnő humoru Tompa Sándor, valamint a kisebb epizódisták is.

A közönség ezuttal is zsúfolásig töltötte meg a színházat. Ott tartunk végre, hogy színházi láz van Brassóban és dívat lett színházba járni. Végre, hogy ezt is megértük.

(b—y)

HETI MŰSOR:

Kedden este feltizkor: a budapesti Városi Színház együttese, Vaály Ilona, Kun Magda, Sziklai J., Nádor Jenő felléptével: Vőlegényem, a gazember, operett 3 felvonásban.

Szerdán este feltizkor: Neményi Lili, Kiss Manyi, Ihász Aladár, Tompa Béla, Selmei Mihály felléptével: Pillangó, operette.

Csütörtökön: román előadás.

Pénteken este feltizkor: Alvinczi huszárok, rendkívül olcsó mozi-helyekkel.

Szombaton este feltizkor: Csak felnőtteknek! Lámpaláz, operette 3 felvonásban, Neményi Lili, Kiss Manyi, Ihász Aladár, Tompa Béla, Selmei Mihály felléptével.

A színházi iroda hírei

A PESTI VÁROSI SZÍNHÁZ EGYÜTTESE MA, KEDDEN ESTE FÉLTIZKOR BUCSUZIK!

Vaály Ilona, Kun Magda, Sziklai József és Nádor Jenő. Tegnap esti sikereik után ma este bucsuznak Brassó város közönségétől. Brassóból Bukarestet mennek meghódítani a pesti színészek. Ma este is olcsó helyárakkal adják a kitűnő operettet. Aki jól akar mulatni, Kun Magda csodálatos táncaiban akar gyönyörködni, az siessen ma megnézni a nagyszerű előadást. A színház igazgatósága nagyon ajánlja Brassó közönségének, hogy nappal váltsa meg a jegyét, az esti tömeges érdeklődésre való tekintettel. A nappali pénztár nyitva délelőtt tíz órától egy óráig, délután öt órától kezdve.

Pillangó operettet játsszák szerdán este a magyar színházban. Neményi Lili és Kiss Ma-

nyi játsszák a darab vezető szerepeit és pompás alakításra ad alkalmat a darab Ihász Aladárnak, Tompa Bélának, Selmeinek, Putniknak és Leőveynek.

Ez az előadás tulajdonképpen a kolozsvári társulat igazi bemutatkozása. Különös hangsúlyt hívja fel erre az előadásra a közönség figyelmét a színház.

Csütörtökön román előadás lesz s így a magyar színház az Astrában nem tart előadást.

Pénteken este egész olcsó mozi-helyárakkal kedveskedik a színház Brassó közönségének, amikor is az elmúlt évtizednek a legnagyobb sikerű operettjét, a Nótás kapitány vetélytársát, az Alvinczi huszárokat eleveníti fel a színház. Erre az előadásra a legdrágább jegy 45 lej.

Szombaton kivételesen este tíz órakor kezdődik a Lámpaláz előadása. Ezt a pikáns szövegű, kedves zenéjű operettet csak felnőttek nézhetik végig. Erre az előadásra sem emeli fel az igazgatóság a helyárakat.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6. vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Gyári lerakatok! Gyári árak!

Vászon	10 Lei
Zefir	12 "
Szővet dupla széles	48 "
Harisnya	8 "
Női nadrág	29 "
Férfi sporting	129 "

Naponta érkeznek újdonságok:

R. Tabak & Co.

BRASSO. Kapu-utca 30 szám.

Biri néni szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köve 130 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában. 14048

Sürgősen eladó ház, kerttel. Raktárház-uccában. Cim 18288 szám alatt a brassói kiadóban.

Megvételre keresek egy cséplőgarnitúrát, 5—6-ost, vagy benzint, vagy traktort, üzemképest. Cim a B. L. kiadóhivatalában. 18297

Allást nyer

2 cipőfelsőrész készítőnél állandó alkalmazást nyer héti 200 lej és koszt, kovartély. Ugyanitt egy jó aljunktást is felveszek. „Dívatecipész” jellegűre a brassói kiadóba. 18297

Allást keres

Elsőrangban főző, kitűnő szakácsné elmenne mindenesnek is 12 éves leányával, szerezni fizetési igényekkel. Cim a kiadóban. 18300

Lakás

Komfortos 2 szoba, konyha kiadó, erkélyes butorozott szoba kiadó. Brassó, Ciocrac 27. 18296

Vegyes

GYAPJUFONAST vállalat tanácsosan jól berendezett fonoda Veszek birkagapjút is. J. Dworak, Brassó, Hosszu-ucca 225. 18294

Szilágysági autóbusz-menetrend

Érvényes 1932. június 5 től.

Zălau—Simleul-Silvaniei—Carei—Satu-Mare:

INDUL				ÉRKEZIK			
I	II	III	IV	I	II	III	IV
5	11 ¹⁵	12 ⁴⁵	18	8	9 ²⁰	13 ³⁰	20
5 ⁴⁰	11 ⁵⁵	13 ²⁵	18 ⁴⁰	7 ²⁰	8 ⁴⁰	12 ⁵⁰	19 ²⁰
6	12 ¹⁵	13 ⁴⁵	19	7	8 ²⁰	12 ³⁰	19
7 ³⁰	—	15 ¹⁵	—	5 ³⁰	—	—	17
8 ³⁰	—	16 ¹⁵	—	4 ³⁰	—	—	16
9 ⁴⁵	—	—	—	—	—	—	14 ³⁰

ÉRKEZIK

INDUL

Zilahon vonatcsatlakozás Zsibó—Nagybánya felé 8⁴⁰ órakor

Autóbusz Szilágy-Cseh felé 13³⁰ órakor

Cluj—Gălău—Huedin—Ciucea—Ciucea—Simleul-Silvaniei:

INDUL				ÉRKEZIK			
I	II	III	IV	I	II	III	IV
—	—	15 ³⁰	—	9 ⁰	—	—	—
—	—	16	—	9	—	—	—
—	—	17 ²⁰	—	7 ⁴⁰	—	—	—
—	10 ⁵⁵	18	—	7	15 ³⁰	—	—
7 ³⁰	1 ¹⁰	19	—	6	14 ¹⁰	19 ⁴⁰	—
7 ¹⁵	12 ²⁰	19 ¹⁵	—	5 ⁴⁵	13 ⁵¹	19 ²⁰	—
7 ⁴⁰	12 ⁴⁰	19 ³⁰	—	5 ³⁰	13 ³⁰	19	—

ÉRKEZIK

*Városlőn csatlakozás Zilahra

INDUL

Csucsán vonat-csatlakozás Kolozsvár—Bukarest felé 7⁴⁶ órakor személy, 9¹⁷ rapid, 10⁵³ gyors, 16³⁸ személy, 18⁰¹ gyors Nagyvárad felé 8¹² gyors, 10⁵⁸ gyors, 16⁰² személy.

SOC. MERA & COMP.

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdavidálatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

Fiókkidóhivatalok: Déva, Str. Ion Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza, igazgató). — Marosvásárhely, Piața Regele Ferdinand (Fötér) 53. Benjámín Árpád és Bernáth Ernő.

Főmegbízott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

JUNIUS 16.